

HAVØRNA

Organ for Norsk Ornitologisk Forening avd. Nordland

Årgang 12 – 2001

HAVØRNA

nr. 12

Styre for NOF avd. Nordland:

Leder: Johan Sirnes, Ramsvikvn. 267, 8370 Leknes
Tlf: 76 08 73 79, e-post: johan.sirnes@vestvagoy.vgs.no

Styremedl.: Harald Våge, Boks 316, 8376 Leknes
Tlf: 76 08 16 35, e-post: harald.vage@vestvagoy.vgs.no

Dagfinn Kolberg, Stakmyrvn. 10, 8160 Glomfjord
Tlf: 75 75 26 94, e-post: kolbe@online.no

Lokallagsadresser:

Vesterålen Ole Petter Bergland, Oppslåttvn. 13A, 8400 Sortland.
e-post: olpe-be@online.no

Vestvågøy Harald Våge, Boks 316, 8376 Leknes.
e-post: harald.vage@vestvagoy.vgs.no

Ofoten Boks 499, 8501 Narvik

Bodø Thor Edgar Kristiansen, Hellåsvn. 5B, 8011 Bodø.
e-post: thor-ek@c2i.net

Sør-Salten Øystein Birkelund, 8178 Halså.

Rana Boks 1301, 8601 Mo i Rana.

Redaktører for Havørna nr.12:

John Stenersen, Dreyers gt. 1, 8312 Henningsvær
e-post: john@tringa.no

Helge Emil Holand, Trollstien 6, 8372 Gravdal
e-post: hemilho@frisurf.no

SJEFEN har ordet...

NOF's medlems og kontingentstruktur.

Mens man i de fleste andre organisasjoner bare har en type medlemskap, så har man i NOF mulighet til å være medlem på tre nivåer:

Lokallag hvor man bare betaler kontingent til lokallaget. Som regel vil man da også motta fylkesavdelingens tidsskrift. Lokallagsmedlemmer har også stemmerett på fylkesavdelingens årsmøte.

Fylkesavdeling. Hvis man bor i et område hvor det ikke er lokallag kan man være medlem bare i fylkeslaget. Man mottar da fylkesavdelingens tidsskrift og har stemmerett på fylkesavdelingens årsmøte.

NOF sentralt. Man betaler sentral kontingent og mottar NOF's tidsskrift (Vår Fuglefauna). Bare de med sentralt medlemskap har stemmerett på NOF's landsmøter. De øvrige har kun møterett.

Det har lenge vært krefter i NOF som har arbeidet for at også NOF skal få en type medlemskap og at all kontingent innbetales sentralt. Lokal og fylkeslag vil så få tilbakeført endel av kontingenten.

Dette er et tema som ble diskutert på landsstyremøtet i oktober. Skal det bli endringer, så kan disse tidligst bli vedtatt på landsmøtet i 2003.

Det er viktig at dette blir diskutert i lokallagene – vil man miste medlemmer hvis alle må betale sentral kontingent? Eller er de fleste allerede medlemmer både sentralt og lokalt?

Når denne utgaven av Havørna kommer ut så er vi ved inngangen til vinteren. Fuglelivet er da inne i en rolig periode med forholdsvis få arter. For den fugleinteresserte er det imidlertid mye man kan gjøre også på denne årstiden. I NOF-regi er det flere prosjekter:

Nasjonalt har vi Norsk hagefugltelling og Vinteratlas. Denne vinteren starter også Årtusentelling av sjøfugl.

Lokalt har de enkelte lokallag sine prosjekter som sjøfugltellinger og svanetellinger. Vinteren er også tiden da man kan systematisere sesongens observasjoner.

Ha også Havørna i tankene og send inn stoff, bilder og spesielle observasjoner. Det er interessant å lese om når tjelden kommer til Fauske eller at det er sett blåmeis i Lofoten!

Johan Sirnes
Leder i NOF Nordland

LUNDEPROSJEKTET PÅ RØST: 38 ÅR MEN BARE EN UNGDOM

av Tycho Anker-Nilssen

Seniorforsker, Norsk institutt for naturforskning

Røstprosjektet, eller "Lundens populasjonsøkologi på Røst" som er det offisielle navnet i dag, er et langsiktig forskningsprosjekt med røtter tilbake til 1964. Da startet Svein Myrberget fra Statens Viltundersøkelser sine studier av lundeunger på øya Hernyken ytterst i Røstøygruppa. Siden den gang har undersøkelsene fortsatt årlig og økt gradvis i omfang, ikke minst takket være den utrettelige innsatsen til Gunnar Lid fra Zoologisk Museum i Oslo. Gunnar ledet arbeidet fra 1970 til han så tragisk druknet i en båttulykke på Røst i 1983. I disse årene var det meste basert på frivillig, ulønnet innsats, og til dato har minst 150 ulike personer deltatt i feltarbeidet. Gjennom de siste to tiårene har lundeprosjektet på Røst utviklet seg til en fullverdig og standardisert populasjonsdynamisk undersøkelse, og er i dag ett av flere sjøfuglprosjekter ved Norsk institutt for naturforskning (NINA) i Trondheim. Den viktigste økonomiske støtten kommer fra Direktoratet for naturforvaltning og, i senere år, fra oljeselskapene Norsk Hydro, Statoil og BP Amoco. Prosjektet koordineres bl.a. med Det nasjonale overvåkningsprogrammet for sjøfugl som også ledes av NINA.

Som det aller ytterste landet i forlengelsen av Lofoten ligger Røstøyene mer enn 100 km vest for Bodø og fastlandet. Den ekstreme beliggenheten er noe av forklaringen på hvorfor stedet har så stor hekkebestand av lunde. Da de årlige takseringene startet i 1979 talte den nær 1,5 millioner par, men har siden gått dramatisk tilbake. I 2001 var det bare 450 000 par igjen. Likevel kan lundene på Røst fremdeles betraktes som den største sjøfuglkolonien på norskekysten, og de utgjør nesten 20 % av alle sjøfugler som hekker i Norge. Faktisk er nesten hver tiende lunde i verden hjemmehørende på Røst. Prosjektet har dokumentert at utviklingen i denne lundebestanden i stor grad er bestemt av tilgangen på årsyngel fra den norske vårgytende bestanden av sild. Når mye ungsild er på drift nordover med kyststrømmen i juni-juli, er denne silda det viktigste byttedyret lundene mater ungene med i koloniene langs Norskehavet. Det er derfor ikke til å undres over at lundene på Røst bare har hatt ni vellykkede hekkesesonger etter at sildestammen brøt fullstendig sammen i 1968. I de 25 andre årene døde de fleste eller alle ungene av sult før de var i stand til å forlate

reiret. Siden lundene som regel vender tilbake for å hekke i den kolonien de selv er fostret opp, var en langvarig rekrutteringssvikt for bestanden på Røst en uunngåelig konsekvens av den like langvarige kollapsen i sildestammen.

Etter 20 år med minimal bestand har gytebestanden av sild langt på vei bygget seg opp igjen. Likevel er ikke lundenes problemer over. Sildas biologi tilsier da heller ikke at den alene, om den er aldri så tallrik, kan sikre lunden stabilt gode næringsforhold år etter år. Lundens og sildas livshistorie har nemlig flere viktige fellestrekk: de lever lenge og (nettopp fordi) det kan være langt mellom de gode

årene. Det er nå ni år siden den siste sterke årsklassen av sild nådde oppvekstområdene i Barentshavet. Bare to ganger etter dette har Røstlundene klart å berge et godt hekkeresultat. Første gang var i 1999 da en sjelden kombinasjon av to alternative byttedyr, havsil og hyse, begge forekom i uvanlig store mengder. Suksessen i 2001 var imidlertid basert på sildeyngel av rimelig god (om enn ikke maksimal) størrelse. Vi håpet dette var et signal at en ny sterk sildeårsklasse var på gang, men slik gikk det dessverre ikke. Havforskningsinstituttet melder at det er nærmest fritt for sildeyngel i Barentshavet denne høsten.

Lunde med en god nebbfull sild. Foto: John Stenersen

Målsetningen med Røstprosjektet er ikke bare å forstå hva som styrer utviklingen av denne internasjonalt viktige sjøfuglbestanden. Studiet av lundens responser på miljøvariasjon i et økosystem som både er naturlig funksjonerende og påvirket av menneskets inngrep, avslører også viktige og mer generelle økologiske mekanismer i interaksjonene mellom typiske arter i den marine næringskjeden. Nøkkel til svar ligger i en langvarig og systematisk overvåkning av lundens bestandsstørrelse, overlevelse, reproduksjon, rekruttering og næringsvalg. I analysene sammenholdes disse resultatene med andre tilsvarende lange datasett fra det samme miljøet. Spesielt interessante er variasjonene i forekomstene av lundens viktigste byttedyr (sild, sil, sei og hyse) og svingningene i klima og oseanografiske forhold i Norskehavet, men våre parallelle dataserier for bestandsutvikling og hekkesuksess til flere andre sjøfugler på Røst (havhest, toppskarv, krykkje, lomvi, alke og teist) er selvsagt også betydningsfulle.

Som spesialiserte predatorer på toppen av den marine næringskjeden, er lunden og mange andre sjøfugler utmerkede miljøindikatorer som tidlig kan signalisere viktige endringer i havmiljøet. Som antydnet ovenfor har våre resultater også stor overføringsverdi til andre deler av systemet som studeres

mindre nøye, og den vitenskapelige verdien går derfor langt ut over deres betydning for artene som inngår i undersøkelsene. For eksempel vil denne kunnskapen være helt avgjørende for vår evne til å forstå hvordan ulike naturinngrep, så som fiskerier og petroleumsvirksomhet, kan påvirke lundene og andre sjøfuglpopulasjoner, og dermed hvordan vi best kan sikre en bærekraftig bruk av kystens ressurser. I denne sammenheng, og fordi de fleste sjøfugler lever lenge og har lav årlig reproduksjon, er 38 år med lundeforskning på Røst faktisk ikke et særlig langt perspektiv. Det er hevet over tvil at mange viktige svingninger i det marine miljøet har en tidsyklus som er mye lenger, og kanskje er det nettopp disse endringene som er de viktigste. Eksempelvis ser det ut til at både klima og atlanto-skandisk sild har svingninger som det tar mange tiår å fullføre, for ikke å snakke om de åpenbare endringene vi kjenner dersom vi beveger oss en istid eller to bakover i historien. Følgelig blir det stadig mer åpenbart at vi har et stort og påtrengende behov for grundige overvåkningsprogrammer som går uavbrutt i mange generasjoner. Lundeprosjektet har tatt mål av seg til å være ett skritt i denne retningen og samtidig fremskaffe data vi ganske enkelt må ha for å kunne forbedre vår evne til å forutse effektene av ulike aktiviteter i kystsonen.

Brudd i prosjektets mest sentrale dataserier vil være kritisk, og feltarbeidet har derfor alltid høyeste prioritet. Vi begynner tidlig i mai måned med overvåkningen av hekkebestandens størrelse. En måned senere er vi tilbake igjen og følger bl.a. et stort utvalg lundereir (som regel 250-300 reir) fra slutten av rugetiden til hver unges skjebne er beseglet. En annen løpende oppgave er nettfangst av voksne fugler for kondisjonsmål, ringmerking og innsamling av næringsprøver. Ingen år er like, og store endringer i miljøforholdene inntreffer som regel plutselig og uten varsel. Dette gjør det nødvendig med kontinuerlig innsats gjennom hele ungeperioden, som regel fram til midten av august. Det er derfor en stor fordel at vi kan koordinere feltarbeidet med bestandsovervåkningen av andre sjøfuglarter på Røst for det nasjonale overvåkningsprogrammet. For toppskarv, krykkje og teist samler vi også inn data om reproduksjon. I mørke augustnetter er det imidlertid fangst og merking av lundeunger på vei til sjøen som står øverst på programmet. Når det ikke er unger å merke (og det hender dessverre altfor ofte) har merking av havsvaler og stormsvaler gitt størst faglig utbytte på tampen av sesongen inntil alle data er i boks og stasjonen på Hernyken nettes ned og sikres for vinteren.

Noen synes sikkert det er underlig at vi holder ut et relativt kummerlig feltliv med de samme rutinemessige oppgavene dag etter dag, måned etter måned, sommer etter sommer. Etter å ha tilbragt mer enn tusen døgn på Røst i løpet av de siste 21 årene, er det lett å forklare det. Stikkordet er kunnskap. Jo mer en vet, desto bedre forstår en betydningen av de observasjonene en gjør og hvilke spørsmål det til enhver tid er viktig å besvare. En erfarer snart at ingen år er like, og stadig skjer det nye og overraskende ting. Å videreføre lundeprosjektet på Røst til beste for dagens og framtidens samfunn er ikke bare en betydelig utfordring og hardt arbeid. Det er et stort privilegium og en faglig svært spennende oppgave som jeg håper vi vil lykkes med.

*Tycho Anker-Nilssen med ett av sine studieobjekter.
Foto: John Stenersen*

GRØNNLANDSFALK PÅ NORNEFELTET.

av Helge Emil Holand

11. september (noen kjenner kanskje datoen – men dette var i 2000), fikk jeg først telefon og deretter mail fra Nornefeltet utenfor Brønnøysund. Bernt Roger Ramsvik, som arbeidet om bord, fortalte at de hadde fått en fugl om bord som de lurte på hva var. Et flott fotografi fulgt av flere, ble sendt over på e-post.

Bernt Roger fortalte at det ikke var uvanlig at fugler landet og tok en pause om bord på skipet. Han forteller at en annen av mannskapet som er ornitologisk interessert, har registrert 50 arter fugler på skipet. Bl.a. en snøugle som spiste opp småfuglene på båten.

Og er en nå kommet så langt til havs, kan det jo være greit å ta en kvil. Og i alle fall for vår kvitkledde venn på bildet. En jaktfalk av grønlandsk underart, må jo ha fløyet langt og vært ute av kurs. Og da er det jo godt med Statoil og deres disipler.

Og det var ikke nok med at jaktfalken fikk kvile på skipet. 13.09. kom meldinga om at den hadde spist kyllinglår og så ut til å kvikne til. Men den så ikke ut til å ha lyst til å dra videre. Så fuglen ble fanget, lagt i pappeske og fraktet til land, for derfra å bli sluppet fri.

BJÆRANGSØYRA – EN RIK FUGLEBIOTOP I MELØY.

av Øystein Birkelund

Bjærangsøyra er et langgrunt sandstrandsområde med to elveutløp. Ved lavvann blir det liggende mange brakkvannsdammer. Over flomålet finner vi strandenger og dyrket mark.

Området blir benyttet til rasting under vår- og høsttrekk, hekking og som fast beiteområde for en del fugler. Antallet av hver art er ikke

egnet til å imponere noen, men det er artsmangfoldet som gjør det relativt lille området interessant.

Fra 1989 til 1999 foretok jeg systematiske undersøkelser og tellinger i perioden april – juni. De siste to årene er tellingene blitt utført av Ole og Asle Birkelund. Dessuten har Ole notert høstobservasjoner de siste årene.

<u>ART</u>	<u>Hekking</u>	<u>Trekk</u>	<u>Beiting</u>	<u>Max.ant.</u>
Svartbak, ad			x	126
Gråmåse, ad			x	143
Stormåse, juv			x	172
Fiskemåse	x	x	x	81
Sildemåse			x	2
Hettemåse		x		8
Rødnebbterne			x	21
Makrellterne			x	26
Stokkand	x		x	28
Ærfugl			x	39
Krikkand		x	x	57 !
Siland	x		x	16
Laksand			x	12
Kvinand		x		9
Brunnakke		x	x	16
Havelle			x	43
Svartand			x	4
Amerikakrikkand		x		1

Toppand		x		4
Skjeand		x		3
Knekkand		x		2
Blåvingeand		x		1
Stjertand		x		2
Gravand		x		1
Sangsvane		x		13
Vipe	x	x	x	23
Tjeld	x		x	29
Storspove	x		x	4
Småspove			x	3
Lappspove		x		1
Heilo		x		6
Sandlo	x	x		13
Enkeltbekkasin			x	1
Gluttsnipe		x		3
Rødstilk	x		x	21
Strandsnipe	x		x	8
Myrsnipe		x		3
Temmincksnipe		x		3
Skogsnipe		x		1
Fjæreplytt			x	5
Sotsnipe		x		7
Brushane		x		10
Horndykker		x		6
Storlom		x		1
Gråhegre			x	6
Alke			x	12

Totalt 46 arter.

I tillegg brukes området av havørn og en god del spurvefugler.

Kommentarer til enkelte arter:

Svartbak og *gråmåse* viser størst antall i perioden før hekking, i siste halvdel av april. Unntaket var 1995 da det var relativt store ansamlinger hele våren.

Vipa er vanligst under trekktidene, spesielt i perioden august – oktober. Et fåtall hekker på strandengene.

Hornedykkeren var årvisst i perioden 1989-95. Siste gang obs. i 1997. Dette er sammenfallende med både nedgangen i bestanden regionalt, og ikke minst lokalt.

Laksandhannene bruker området i begynnelsen av juni, etter at hekkingen er begynt. Sjelden å se hunner.

Skogsnipa er påtruffet to ganger; 1996 og 1999, begge ganger i april.

Knekkand er påtruffet to ganger, begge ganger var det et par.

Blåvingeand dukket opp i perioden 19.juni – 8.juli 1991, og det var første observasjon av arten i Norge.

Amerikakrikkand ble sett 23.mai 1993 for første gang i Nordland.

Legg merke til den store ansamlingen av *krikkender*. Disse finner gode forhold både i brakkvannsdammene og ferskvannspyttene på strandenga. I disse krikkandflokkene dukker det av og til opp en celibritet.

NOF-LEDELSE GJENVALGT

NOF Nordland gjennomførte sitt årsmøte i Storjord i Saltdal 22. - 24. juni 2001. Ledelsen i fylkeslaget ble gjenvalgt. Dette betyr at Johan Sirnes, fra Vestvågøy, fortsetter som leder. Med seg i styret har han Dagfinn Kolberg, Meløy og Harald Våge, Vestvågøy. Vararepresentanter til styret er Ole Johansen, Vesterålen og Øystein Birkelund, Meløy. Valgkomiteen er fortsatt Kjell A. Meyer, Rana og Arne Nystad, Bodø.

Viktig sak i årsmøtet var drøfting av slutføring av fuglebok for Nordland, hvor Kjell A. Meyer fra Rana er redaktør.

NOF Nordland hadde 382 medlemmer i 2000.

FUGLER I NORDLAND – 2000

LRSK-rapport

Av Harald Våge

LRSK har i år 2000 bestått av Frantz Sortland, John Stenersen (ny) og Harald Våge (ny, sekretær). Kjell A. Meyer og Johan Åge Asphjell, som begge er gått ut av komiteen, takkes herved for solid innsats gjennom mange år. Alle som har sendt melding om observasjoner til LRSK, takkes også. Uten dere – ingen rapport.

I 2000 har LRSK behandlet 51 saker. Egentlig burde tallet vært mye høyere. De som følger med på nettsidene til <http://www.fugler.net/>, vil nok savne mange spennende observasjoner. Det er ikke så mye vi i LRSK kan gjøre med dette, bortsett fra å oppfordre alle om å rapportere sine observasjoner, gamle som nye. At enkelte ser ut til å se bort fra hele LRSK-systemet, er noe vi selvsagt beklager.

Alle sakene, bortsett fra en, ble godkjent. For den siste ønsker vi mer informasjon før endelig avgjørelse. Udokumenterte X-funn som er meldt til LRSK, har ikke fått saksnummer. Dette er i tråd med NSKF sine regler. Hvilke observasjoner/arter som skal beskrives (X) og hvilke som bare skal rapporteres (O) er for år 2000

å finne i LRSK-listen fra 1/1-1993. Rapporten er også farget av at ny liste, "Fuglerapporteringsliste for Nordland", nå er ferdig. Denne kan fåes ved henvendelse til de enkelte lokallag eller til sekretæren. Det samme gjelder rapporteringskjema til LRSK/NSKF.

Fuglerapporteringslista kan også finnes på *fugler.net*. Takk til LRSK-Hordaland v/Frode Falkenberg for at vi fikk bruke lista deres som grunnlag da vi skulle lage vår nye. Dette sparte oss for mye arbeid.

Tre nye arter for Nordland er godkjent: ringnebbdykker (også ny for Norge og Skandinavia), blåstjert og blekbrynsanger. I alt er det nå påvist/godkjent 317 ulike arter i Nordland. Rene E-arter (rømlinger/utsatte arter) er da utelatt. En ny underarter er også godkjent. Dette gjelder grønlandsmåse (*L.g.kumlieni*). Har LRSK-Nordland færre enn 25-30 godkjente funn av en art i sitt arkiv, er funnummeret tatt med i rapporten. Er det flere enn 3 observatører vil det i rapporten stå: NNN(navn på hovedobs.) m.f. (Navn på alle observatørene fåes ved henvendelse til sekretæren).

NSKF, som nå gjør et meget godt arbeide med Alf Tore Mjøs som sekretær, har behandlet de fleste sakene til og med 2000. Følgende er ikke godkjent: Fra 1997: beringteist fra Røst. Fra 1999: stivhaleand fra Vega (denne kan bli tatt opp til ny vurdering dersom svar på forespørsel sendt Storbritania tilsier dette), stivhaleand fra Vestvågøy, kanadalo fra Fauske og lappsanger fra Hattfjelldal. Fra 2000: rosenmåke fra Alstahaug, ismåke fra Træna, kornspurv fra Rødøy (dette kan være en svart- eller brunhodespurv, men det er ikke sikkert NSKF kommer til en sikker konklusjon), markpiplerke fra Lurøy, grågås av en mulig østlig rase fra Andøy og rubinstrupe fra Rana. Avventende er ringnebbmåke i Bodø havn i 2000.

NB Dato uten årstall er fra 2000. Dersom ikke annet er nevnt, er funnene plassert i kategori A. (spontant forekommende). Kategori C gjelder fugler som naturlig hører hjemme i andre områder, men som nå, etter utsetting/forviling reproducerer i vill tilstand i Europa og opprettholder frittlevende bestander uten behov for supplerende utsettinger.

Forklaringer:

*/** bak datoen betyr at observasjonen er godkjent av LRSK/NSKF

(D) bak */** betyr at observasjonen er dokumentert ved foto, video, lyd eller død fugl.

M = hann F = hunn

ad = voksen, utfarget fugl

ind. = individ

1K/2K osv angir fugl i sitt 1./2.

osv kalender år.

2K+ betyr at fuglen er født i fjor eller tidligere. (I sitt 2. kalenderår eller eldre.)

Saker som ønskes tatt inn i 2001-rapporten må sendes LRSK-sekretæren innen 1/3-2002.

Adresse:

Harald Våge,

Boks 316, 8376 LEKNES

e-post: harald.vage@c2i.net eller:

harald.vage@vestvagoy.vgs.no

For NSKF er fristen 1/2-2002.

NB: Fra nå av vil O-observasjoner som er lagt inn på *fugler.net* bli tatt med i LRSK-rapportene. Det samme gjelder for observasjoner lagt inn på andre nettsider, men da må vi få et hint om hvor disse finnes. For X-observasjoner er det ingen endring. Disse skal, etter vedtektene, fortsatt beskrives.

ARTSGJENNOMGANG.

Smålom *Gavia stellata*

Høyt antall: 185 ind. v/Klungset, Fauske 20/5 (THE, VIA).

Storlom *Gavia arctica*

Vinterobservasjoner: Tjøtta, Alstahaug.: 2 ind. Verholmen og 1 ind. utenfor småbåthavnen hhv 2 og 12/12*(PSH).

Høyt antall: 200 ind. v/Klungset, Fauske 7/5 (THE, VIA)

Islom *Gavia immer*

Sen vår-/sommerobs: 2 ind. utenfor Åholmbukta, Andøy 24/5 (BHR).

1 ind. Flatvær, Meløy 29/7 (MFA, NSS).

Dvergdykker *Tachybaptus ruficollis*

1 ind. Skogvatnet, Hommelstø, Brønnøy 24-25/7*(PSH)

1 ind. på Gimsøya, Vågan 24/10*(D) (HVÅ). Ny art for Vågan.

1 ind. Taska, Silvalen, Herøy, 12/11+9/12*(D) (AIO, COL):

1 ind. på Steine, Vestvågøy 19/12*(HVÅ).

Funn nr. 16-19 for Nordland.

Ringnebbdykker *Podilymbus podiceps*

1 ind. i Herøy fra 7/5**(D) og ut året (PSH m.fl). Først sett i Herøysund. Flyttet seg siden noen km til Salsvannet. Ny art for Nordland, Norge og Skandinavia!

Gråstrupedykker *Podiceps grisegena*

Vinterobservasjoner: Overvintrer fast i Vinjevika, Gimsøya, Vågan. Antall overvintrende ind. ser ut til å øke (NVL). 5-6 ind. i sommerdrakt, 2 med "danseoppvisning" 7/5 (JST).

Andre observasjoner: 8 ind. på det meste v/Klungset, Fauske. 2 ind. 2/7(THE, VIA). 1 ind. det meste av juli (MEG).

1 ind. ved Vallråka lykt, Vege 27/3 (JAN).

1 ind. på Håvikleira, Narvik 3/10 (Roar Dahl).

1 ind.(juv) Tjøtta, Alstahaug 3/10 (PSH).

1 ind. Klungsettfjæra, Fauske 10/10 (AIO, COL).

1 ind. Tenna, Herøy 21/10 (AIO, COL).

2 ind. på Skansenøyra, Saltdal 10-11/12 (JÅA).

Horndykker *Podiceps auritus*

Vinterobservasjoner: 1 ind. i Vinjevika, Gimsøya, Vågan 16/1 (HHO, BKL, JGJ).

2 ind. v/Klungsetvika 13/2 (VIA).

2 ind. Hammesleira, Offersøy, Alstahaug 14/2 (PSH).

1 ind. Breivika, Andøy 26/12 (EBE).

Havsvale *Hydrobates pelagicus*

69 ind. fanget på Fugllyken, Bø 1/9 (BHR).

5 ind. fanget på Eggum, Vestvågøy i månedsskiftet aug./sept (HVÅ, IAS).

Stormsvale *Oceanodroma leucorhoa*

1 ind. fanget på Fuglnyken, Bø 1/9 (BHR).

1 ind. sett under hvalsafari vest av Andenes, Andøya 13/8 (JST).

Havsule *Morus bassanus*

Hekking: Ca 220-230 par på Hovsflesa 1/8(IAS). En nedgang på 20-30 par fra året før.

Gråhegre *Ardea cinera*

Høye antall: I Vega 90 ind. over hekkeplassen på Olderåsen 26/3(JAN).

35-40 ind. i Svolvær havn 15/12 og 65-70 ind. på Melbu, Hadsel omtrent samtidig(FSO).

Knoppsvane *Cygnus olor*

9 ind. mellom Nordmela og Skogvoll, Andøya fra 21/7(BHR).

Hekkeforsøk: 1 par forsøkte, men mislykkes i Øksnes(BHR).

Sangsvane *Cygnus cygnus*

Høye antall: 75 ind.(inkl. 13 2K) på Vega 16/1(JAN).

Opptil 106 ind. mellom Nordmela og Skogvoll, Andøya i juli/ august(BHR, EBE).

89 ind.(inkl. 16 2K) 15/1 og 130 ind.(17) på Vestvågøy/Gimsøya 3/12(NVL).

Hekking/hekkeforsøk: 5 par i Bø med opp til 6 unger, 1 par i Sortland(3 unger), 1 par forsøkte i Øksnes mens 4 par hekket i Andøy(BHR).

For første gang forsøkte et par å hekke på Vestvågøy, men mislykkes(Knut Borgvatn, HVÅ).

Sommerobservasjon: 6 ind. Glomådeltaet, Rana 4/6(ARA).

8 ind. i Småvatn, Halså, Meløy 12/6(NOF-treff 2000). 1 par her hele sommeren, men ingen hekking(ØBI).

5 ind.(ad.) på Stuvlandsvatnet, Aldra i Lurøy 20/6(KAM).

1 ind.(ad.) Tespvatnet, Rana 4/7(Jim Kristensen).

Kortnebbgås *Anser brachyryhynchus*

4238 på vårtrekk i perioden 20/4-19/5 og imponerende 16928 ind. på høsttrekk i perioden 19/9-29/10 i Dønna/Herøy/Alstahaug/Vega(PSH, JAN m.fl.). Antallet om høsten er nesten 50 % av Svalbardbestanden!

Tundragås *Anser albifrons*

Fugler som viste karakterene til den østlige underarten *albifrons*:

1 ind.(2K) på Saupstad, Gimsøya, Vågan(14/5+20/5)*(FSO,JST).

2 ind.(2K+) flere steder på Tjøtta, Alstahaug 16-25/9*(PSH).

Fugler som viste karakterene til den vestlige underarten *flavirostris*:

11 ind. på Austbø, Alstahaug ca i uke i månedsskiftet sept./okt.*(D)(Roald Jensen til PSH).

8 ind.(3 ad. + 5 2K) Øra, Meløy 17/9*(MFA).

5 ind.(3 ad. + 2 1K) på Saupstad, Gimsøya, Vågan 15/10*(JST).

Andre observasjoner: 1 ind.(2K) på Hadselsand, Hadsel 4-11/5(FSO).

1 ind. på Å, Andøya 7/5(EBE, Johnny Bakken).

Dverggås *Anser erythropus*

1 ind.(ad, ikke ringmerket) i Laukvikområdet, Vågan 11-12/4*(FSO).

1 M (4K) Flostad/Grimstad, Herøy 20/5*(D)(AIO). Denne fuglen stammer fra det svenske dverggåsprosjektet og plasseres derfor i kategori E(utsatt ind.).

Grågås *Anser anser*

Overvintring: 1 ind. i Farstadvatnet, Vestvågøy 21/1(HVÅ).

Høye antall: Ca 550 ind. i myting mellom Nordmela og Skogvoll, Andøya 21/7(BHR).

Ca 1250 ind. på Vega 1/8(JAN).

Ca 400 ind. på Vega 11/4 og 645 ind. 5/8(PSH).

Stripegås *Anser indicus*

2 ind. på Ramså, Andøya 19/5(EBE).

4 ind. på Reinsnesøya, Sortland 26/5(BHR).

Funnene, nr 17 og 18 for Nordland, plasseres i kategori C. Høyalpin art som naturlig hører hjemme i Sentral-Asia.

Kanadagås *Branta canadensis*

Hekking: 12 ad, 1 pull. I Strengevatnet sørøst for Hommelstø, Brønnøy 25/6(POS).

Vinterobservasjoner: Tjøtta, Alstahaug: 10 ind. 9/1-25/3 og 9 ind. 10/9-31/12(PSH).

Kanadagås er plassert i kategori C. Arten hører naturlig hjemme i Nord-Amerika.

Rødhalsgås *Branta ruficollis*

1 ind. på Åse, Andøya 17/5*(EBE).

1 ind. på Røstlandet, Røst 14/9*(MEG).

6. + 7. obs. i Nordland

Hvitkinngås *Branta leucopsis*

Vårtrekk: I Herøy mellom 26/4 og 16/5. Høyest antall 13/5 med 1849 ind.(PSH,Kjell Isaksen).

Høsttrekk: 460 ind. forbi Tjøtta, Alstahaug 20/9(PSH).

Ringgås *Branta bernicla*

1 ind. (2K+), Tjøtta, Alstahaug 15/10*(PSH). Fuglen viste karakterene til den vestlige underarten *hrota* (lys buk).

2 flokker over Tussan, Vestvågøy i sept.(Uliana Birina).

Gravand *Tadorna tadorna*

Hekking: Vestvågøy: Hekket som vanlig på "yttersida": Sandøyrene. Sannsynligvis hekket min. 1 par også på "innersida" i Leknesområdet(NVL).

Vega: 1 par med 11 små unger Kjellerhaugvatnet reservat 13/6, 1 par med 5 unger Varnosen 25/6 og 2 par (røvet?) Holandsosen reservat 24/4(JAN).

1 kull på 7 Brasøy, Herøy(Olav Storbolen).

5 par hekket på Tjøtta, Alstahaug. Størst antall ind. var 60 på Ostjønna medio juni(PSH).

Par m/4 pull. I Bøpøle naturreservat sørøst for Berg, Sømna 24/6(POS m.fl.).
Voksne og ungekull sett ved Sleneset, Lurøy 23/6. Antall ikke notert(POS m.fl.).

Mandarinand *Aix galericulata*

1 M på Halså, Meløy fra 5/5 til medio august(Sissel Nilsen).

3 M i eklipsdrakt på Røstlandet, Røst 18/7*(D)(Gunnar Gundersen m.fl.). Fuglene ble sett jevnlig i perioden mars-15/9(MEG,JST). 15. og 16. funnet i Nordland. Plassert i kategori C. Arten hører naturlig hjemme i Øst-Asia.

Brunnakke *Anas penelope*

Vinterobservasjoner: 1 M Bodøsjøen, Bodø 2/1 og 2 F samme sted hele desember(MEG).

Amerikablesand x Brunnakke (Hybrid) *Anas americana x Anas penelope*

1 voksen M i praktdrakt i Svarttjønnå mellom Elsfjord og Drevatn, Vefsn ultimo mai(flere dager)**(D)(Magnus Svarttjønnli og kone).

Snadderand *Anas strepera*

1 M på Skansenøyra, Saltdal 19/5*(JÅA).

1 M i Alstadpollen, Vestvågøy 2/6*(JST).

Krikkand *Anas crecca*

Vinterobservasjon: 1 ind. overvintret v/Bodøgård, Bodø(THE,VIA).

Tidlig vår: Alstahaug: 1 M Søvik 1/3 og 3 M Prestegård, Tjøtta 25/3(PSH).

Stjertand *Anas acuta*

Hekking: Sannsynligvis hekket flere par på Vestvågøy også i år(HVÅ).

Vinterobservasjon: 1 F Bodøsjøen, Bodø hele desember(MEG).

Knekkand *Anas querquedula*

1 M Kjellerhaugvatnet, 2/5 og 1 ind(M), Valen, Vallsjø 19/5, begge Vega(JAN).

1 par Lille Gleinsvann, Dønna 22/5(AIO).

1 ind.(1 par ?) i Leknesområdet, Vestvågøy 23-29/5(Erlend Halstensen, HVÅ).

1 M i eklipsdrakt Ostjønnå, Tjøtta, Alstahaug 16/8(PSH).

Skjeand *Anas clypeata*

Hekking: Min. 1 par(4 unger) hekket på Vega(JAN).

Funnet hekkende på Røstlandet, Røst(MEG).

Taffeland *Aythya ferina*

1 par Prestegård, Tjøtta, Alstahaug 21/4-2/5(PSH).

Toppand *Aythya fuligula*

Vinterobservasjon: 4 ind. overvintret Straumen, Sørfold(VIA).

Bergand *Aythya marila*

Overvintring: 1 F v/Strømgård, Vestvågøy fra 15/2(HVÅ m.fl.).

Praktærfugl *Somateria spectabilis*

Sein vår-/sommerobservasjon: 1 M sammen med ærfugl v/Holm-Holmen, Hennes 17/5(KAM).

1 M Engasjyn på Ytteren, Rana 27/5(NRL).

1 M i Rognan, Saltdal 10/6(JÅA).

1 F Klungset, Fauske medio juli(MEG).

Stellerand *Polysticta stelleri*

29(4 M)+ 30 ind. i Andenes havn, Andøya 10+14/4(EBE).

Svartand *Melanitta nigra*

Hekking: 1 F m/8 unger i Skogvoll naturreservat, Andøya 23/7(EBE).

Lappfiskand *Mergellus albellus*

1 voksen F i Kvitblikkvannet, Fauske 19/8*(VIA, Veronica Wenberg). Funn nr. 18 i Nordland.

Siland *Mergus serrator*

Større antall: Min. 200 ind, Omnøy, Vega 27/9(PSH).

Ca 400 ind. Strengelvågfjorden, Øksnes 8/11(BHR).

Stivhaleand *Oxyura jamaicensis*

1 voksen M v/Andenes, Klevatnet, Andøya 24-27/5**(D)(EBE).

8 obs. i Nordland. Funnet plasseres i kategori C, noe som gjøres med alle observasjoner av denne arten som opprinnelig kommer fra Nord-Amerika. At noen observasjoner i LRSK-rapporten for 1999 var plassert i kategori A, skyldes en feil fra NSKF.

Havørn *Haliaeetus albicilla*

Høyt antall: Ca 80 ind. på strekningen Nordmela-Stave, Andøya 16/4(EBE).

Myrhauk *Circus cyaneus*

1 ind.(F-farget 2K+) Gjørøy, Rødøy 16/5*(TJE,THR). Funn nr. 13 for Nordland.

Hønehauk *Accipiter gentilis*

Hekking: Størdjord, Saltdal(JÅA).

Tårnfalk *Falco tinnunculus*

Vinterobservasjoner: 1 M Delp, Vågan 3/1(JST).

1 M Tjøtta og Offersøy, Alstahaug 13/1-29/2(PSH).

1 M i Morfjorden, Hadsel i januar(FSO).

Jaktfalk *Falco rusticolus*

Hekking: 6 par i "sørfylket" produserte 15(16?) unger.

Annen observasjon: En hvit morf(variant) landet på Statoil sin rigg på Nornefeltet ca 10/9. Denne morfen dominerer på Grønland, men kan også opptre i Sibir.

Vandrefalk *Falco peregrinus*

Vinterobs.: 1 ind. Bodø havn 8/1(THE, VIA).

1 ind. (ad) på Gimsøya 13/2(JST).

1 ind (1K) på Tennvalen, Herøy 9/12(AIO, COL).

Vaktel *Coturnix coturnix*

1 spillende ind. Messingslett, Rana 1(8?)-21/7*(Synneve Hansen, GDA, POS). Funn nr 4 i Nordland.

Vannrikse *Rallus aquaticus*

1 ind. Skogvatnet, Hommelstø, Brønnøy 20/6*(PSH).

1 ind. Nordøyvannet, Dønna og 1 ind. Salvannet, Herøy, begge 8/12*(AIO, COL). Lyd.

1 ind. lokket vha lyd Ostjønna, Tjøtta, Alstahaug 12/12*(PSH).

Funn nr, 16-19 for Nordland. Arten er sannsynligvis vanligere enn en tidligere antatt.

Den reagerer lett på lyd, så det er bare å forsøke på egnede lokaliteter.

Sivhøne *Gallinula chloropus*

1 ind. i mai, Reppen, Rødøy(Johannes Johansen).

1 ind. i dam midt på Røstlandet, Røst hele sommeren(MEG,JST).

1 ind. i Svarttjønna v/Elsfjorden, Vefsen 2/7(Carola og Steffan Woldmann, KAM).

Senere på sommeren ble det sett mørke små unger, muligens av sivhøne, på vannet(Magnus Svarttjønnli). Observasjonen er til vurdering hos NSKF. 26. - 28.

funnet i Nordland.

Sothøne *Fulica atra*

Hekking: Husvannet, Straumøya, Bodø(THE, VIA).

Andre observasjoner: 1 ind. på Vestvågøy. v/Leknessjøen 20/4 og i Kretjønna 17-19/5(JGJ m.fl.).

1 ind. Storvannet, Tjøtta, Alstahaug 27/4-22/5(PSH m.fl.).

1 ind. 5/5, Halså, Meløy(OBI).

1 ind. Kjellerhaugvatnet, Vega 15/5(JAN).

1 par Salvannet, Herøy 10-11/7(AIO, COL).

1 ind. Gjerdevatnet 8/9(PSH).

Trane *Grus grus*

Hekking/hekkeforsøk: 2 par med i alt 3 unger samt et par i etableringsfasen i Glimådeltaet, Rana(ARA). 1 par hekket muligens ved Fagerlia, Rana. Reirgrop funnet om høsten(EFU, AEN).

Uvanlig mye trane i distriktet til Rana lokallag utover våren og sommeren. Her nevnes: 10 ind. Skuggheia, Rana 17-19/5(Paul Jensen). 15 ind. v/Norgen, Hemnes 3/7(Jan Sande).

Andre observasjoner: 2 ind. Hamnes, Alstahaug 30/4(Harry Martinsen).

1 ind.(2K) på Hadselsand, Hadsel 15/5(FSO).

1 ind. på Leland, Leirfjord 20/5(AIO, COL).

1 ind. Lyshusskogen 22/5 og 2 ind. Nordøya 1/10. Begge Tjøtta, Alstahaug(PSH).

2 ind. o/Ramsvika, Vestvågøy 1/11(Arnfinn Fagerheim).

Tjeld *Haematopus ostralegus*

1 tidlig ind. på trekk forbi Tjøtta, Alstahaug 26/2(PSH).

1 ind., delvis albino, hekket muligens på Holsmoen, Vestvågøy(Geir Lakselvhaug m.fl.).

Sandlo *Charadrius hiaticula*

Tidlige observasjoner: 1 ind. Viksåsleirene, Vega 12/3 er rekordtidlig(JAN).

1 ind. Bødøsjøen 15/3(THE).

1 ind. på trekk v/Sundet, Tjøtta, Alstahaug 20/3(PSH).

Boltit *Charadrius morinellus*

Hekking: 1 ind. m/reir og egg Glomfjellet, Meløy 15/7(OBI, ABI).

Heilo *Pluvialis apricaria*

Tidlig observasjon: 1 ind. Røstlandet, Røst 28/3(MEG).

Tundralo *Pluvialis squatarola*

1 M Barå, Andøya 12/8(EBE).

1 ind. Ostjøenna, Tjøtta, Alstahaug 13/8(PSH).

1 ind. i Halsvågen, Vestvågøy 13-20/9(HVÅ, JSI).

I alt 6 ind. i Laukvik, Vågan i slutten av sept.(FSO).

Vipe *Vanellus vanellus*

Vinterobservasjoner. 2 ind. Vallsjø, Vega 10/1(JAN).

1 ind. Hovden, Bø 22/12(Meldt til BHR).

Polarsnipe *Calidris canutus*

Vinterobservasjoner: 1 ind. Johus, Nord-Herøy 30/12-1999(AIO, COL).

Vårtrekk: 33 ind. ved Selnesbogen 14/5 og ca 50 ind. 26/5 samme sted(BHR).

210 ind. Klungset, Fauske i mai(THE, VIA).

15 ind. v/Karlsøyvær naturreservat, Bodø (i mai?)(THE, VIA).

Sommerobservasjoner: 1 ind. 18/6 og 23 ind. 20/6 på Røstlandet, Røst(JST).

Dvergsnipe *Calidris minuta*

Sommerobservasjon: 1 ad. Røstlandet, Røst 24-25/6(MEG).

2 ind. Kjellerhaugvatnet 13/6(JAN).

Alaskasnipe *Calidris melanotos*

1 ind. på Gimsøya, Vågan 18/5**(D)(JST).

1 ind. på Røstlandet, Røst 17-25/6**(JST, MEG).

1 ind.(1K?) på Røstlandet, Røst 12-15/10**(MEG).

3.-5. obs. i Nordland.

Kvartbekkasin *Lymnocyptes minimus*

1 ind. Nesna 16/10*(AIO, COL).

Enkeltbekkasin *Gallinago gallinago*

Vinterobservasjoner: 1 ind. Bjæringen, Meløy 2/1(SBI).

2-7 ind. på Ostjønna, Tjøtta, Alstahaug i perioden 22/1-26/3(PSH).

1 ind. Tennvalen, Herøy 9/12 AIO, COL).

1 ind. Vallsjø, Vega 17/12(JAN).

Noen ind. sett helt frem mot årsskiftet på Vestvågøy(NVL).

Dobbeltbekkasin *Gallinago media*

I Ranafjellene ble det registrert 35 indiivder på 3 forskjellige leikplasser sommeren 2000*(NOF Rana lokallag og dobbeltbekkasin-prosjektet v/Jim Kristensen).

Svarthalespove *Limosa limosa*

Hekking: 1 par med 3 pullus i Saltisen, Vestvågøy 5/7*(HVÅ). Sannsynligvis hekker arten hvert år i dette området, men det er sjelden en ser ungene. De voksne fuglene viste, som vanlig i nordre del av Nordland, karakterene til den islandske underarten *islandica*. Arten ble ellers sett i Leknesområdet en rekke ganger i mai og juni.

Andre observasjoner: 1 ind. Ostjønna, Tjøtta, Alstahaug sett flere ganger i perioden 29/4-24/5(PSH).

1 ind. Kirkøyleita, Vega 9/5(JAN).

1 ind. på Øra, Meløy 13/5(MFA).

1 ind. ved Saltvatnet, Straume, Bø 13/5(BHR).

2 ind. i praktdrakt v/Vallabotn, Hemnes 14/5(KAM).

1 par ved Sellevoldvalen, Andøya 24/5(BHR).

1 par ved Langvatnet sør og 1 par ved Saltvatnet nord begge Hadsel 14/6(BHR).

Lappspove *Limosa lapponica*

Sommerobservasjoner: Mindre antall bade på Røst og Klungset, Fauske hele sommeren(MEG).

Andre observasjoner: 3-60 ind. Søvik, Alstahaug 10-25/4, samt 1 ind. 11/9(PSH).

1 ind. Bjæringen, Meløy 15/4(OBI,ABI).

7 ind. Faksholmen, Tjøtta, Alstahaug 27/4(PSH).

150 ind. på det meste v/Klungset, Fauske i mai(THE, VIA).

4 ind. ved Rognan/Sellevoldvalen, Andøya 14/5(BHR).

3 ind. Skansøyra, Saltdal 15/5(JÅA).

2 ind. Strendene, Laukvik, vågan 17/5(FSO).

2 ind. 18/5 og 1 ind. 20/7 Sellevoll og 1 på Kvalnes, Andøya(EBE).

1 ind. på Gimsøya, Vågan 18/5(NVL).

2 ind. Fredvang, Flakstad 25/8(JST).

1 ind. Tennvalen, Herøy 9+10/9(AIO, COL).

3 ind. Botn, Sandnessjøen 11/9(PSH).

2 ind. i Halsvågen, Vestvågøy 20/9(HVÅ).

Rødstilk *Tringa totanus*

Vinterobservasjoner: 1 ind. Tenna, Herøy 15/2(Harry Martinsen).

6 ind. Tennvalen, Herøy 9/12(AIO, COL).

4 ind. Arstøvalen, 3/1(JAN), 2 ind. Kirkøyleira 13/1(Ronny Johansen) og 5 ind. Arstøvalen 2/12(JAN), alleVega,

Skogsnipe *Tringa Ochrophus*

Flere ind. Nestbyholmen, Saltdal i perioden 10/5-1/6(JÅA).

Storjo *Stercorarius skua*

1 ind. Nordmela, Andøya 7/6(JST).

3 ind. mellom Bodø og Stamsund 12/6(HHO, BKL, JGJ).

1 ind. Lovund, Lurøy 19/6(TJE).

2 ind. på fjorden midt mellom Skrova, Vågan og Nordskott, Steigen 16/7(MFA).

Fiskemåke *Larus canus*

1 leukistisk ind.(1K) Søvik, Alsten, Alstahaug 17/9(PSH).

1 albino ind. på Røstlandet, Røst hele sommeren(MEG,JST).

Sildemåke *Larus fuscus*

1 ind. Dalen, Meløy 14+15/5*(MFA). Fuglen viste karakterene til den britiske underarten *graellsii*. Storparten av sildemåsene på Vestvågøy tilhører sannsynligvis denne underarten(JST).

Andre observasjoner: 25 par m/35 unger Måløya, Meløy 25/7. NSS

Ca 20 ind. spredt over hele Røstlandet, Røst 20/6. Hovedsakelig *graellsii*, minst en *fuscus*, men også noen mellomformer(JST).

Grønlandsmåke *Larus glaucooides*

1 ind. Tennvalen/Brasøystraumen, Herøy (12-13/7)*(D)(AIO m.fl).

1 ind.(2K) på Mesøyfjorden 3/8(MFA).

Fra 1997: 1 ind.(3K) i Henningsvær 4+8/3**(JST). Fuglen viste karakterene til underarten *kumlieni* som hører hjemme i Nord-Amerika og er kun sette en gang tidligere i Norge.

Polarmåke *Larus hyperboreus*

1 ad. Storvatnet, Bleik, Andøya 17/6(EBE).

Rødnebbterne *Sterna paradisaea*

Min 200 2K-fugler i koloniene på Røstlandet, Røst(MEG).

Lunde *Fratercula arctica*

Vinterobservasjon: 1 ind. Sundet, Tjøtta, Alstahaug 24/1(PSH).

Ringdue *Columba palumbus*

Vinterobservasjon: 3 ind. Skogsøya, Nesna 18/11(AIO, COL).

Hekking: Arten ser nå ut til å ha etablert seg som hekkefugl på Vestvågøy(HVÅ).

Tyrkerdue *Streptopelia decaocto*

Hekking: Hekker fortsatt i området Gladstad – Kolstad, Vega (JAN).

Andre observasjoner: 1 ind. Tennvalen, Herøy 21/5(AIO, COL).

2 ind. i Brønnøysund, Brønnøy 24/6(POS).

Turteldue *Streptopelia turtur*

1 ind. Onøy, Lurøy 5/8*(TJE,THR).

1 ind. På Haugen, Susendal, Hattfjelldal noen dager i slutten av oktober*(D)(Bjarne Haugen).

Hubro *Bubo bubo*

Hekking: 16 par med 28 unger, alle ringmerket, i Lurøy(EDA, Tore K. Storvoll).

Andre observasjoner: 1 ind. Tennvalen, Herøy 21/10(AIO, COL).

Totalt 4 obs. på Vega(JAN, Audun Møller).

Fra 1999: Et ind. trafikkdrept nær Mo i Rana 13/12(Svein M. Eilertsen).

Snøugle *Nyctea scandiaca*

Invasjonsartet opptrreden i 2000. Her nevnes: 3 ind. Store Trolltind, Hadsen 7/7(Frank A: Jenssen, Gisle Malnes Jenssen).

1 ind. på Holsøya, Vestvågøy 8/7(Helga Diedrichen).

8 observasjoner i Rana og Hemnes i perioden juli-des(NRL/RZF).

Min. 9-10 ind. fra 17/6(MEG,JST) i hele Røst kommune. Siste obs. 14/9 med 1. ind.(MEG).

1 ho Sleneset, Lurøy fra og med 12/7 til ut i sept.(NRL/RZF).

1 ind.(2K+ F) Sleneset, Lurøy 12/7(TJE, Erland T. Tollefsen, Frode Johansen).

1 ind. Blåstfjellet, Rødøy 12/7(Inger Tjong).

3 ind.(1 2K M, 1 ad M, 1 F trolig 2K) ved Sandvatnene, Gildeskål 11/7(MFA).

1 ind. Lako, Gildeskål ultimo august(MFA).

1 ind. Store Geitgalji(750 moh), Austnesfjorden, Vågan(Remi Hansen).

5. ind. i Øksfjorden, Lødingen måedsskiftet mai/juni(Leif Arne Hansen.).

Spurveugle *Glaucidium passerinum*

Hekking: 4 unger i kasse, Nestby, Saltdal(JÅA).

Hornugle *Asio otus*

1 ind. i hage i Svolvær først i mars. Foto: Lofotposten(Gullik Hasselberg).Uvanlig art for Lofoten.

Tårnseiler *Apus apus*

Hekking: Flere hekkefunn på Rognan, Saltdal(JÅA).

Annen observasjon: 2 ind. i Laukvik, Vågan 17/9(FSO).

Hærfugl *Upupa epops*

1 ind, Myken, Rødøy 14-15/10(TJE m.fl).

1 ind. på Solbakk, Vestvågøy 21/9(Jørgen Solbakk). Sannsynligvis samme ind. som ble funnet avmagret og/eller skadd inne i et hus i nærheten 23/9(JSI). Fuglen ble avlivet.

1 ind. Meløya, Meløy 27/10(Lars Petter Svarte).

Fra 1992: 1 ind. Silvalen, Herøy høsten(trolig sept.)(Wenche og Finn Skagen ifølge AIO).

Gråspett *Picus canus*

1 ind. Vallsjøen, Meløy 15/5-22/6(Terje Tindvik).

1 ind. Parkveien, Tjøtta, Alstahaug 20/5(PSH).

1 ind. Glomådeltaet, Rana 28/9(ARA).

Grønnspekk *Picus viridis*

Flere ind. Hommelstø/Velfjordområdet, Brønnøy i juni og juli(PSH).

Svartspett *Dryocopus martius*

1 ind. Øksendal, Vefsn 19/1(PSH, POS).

1 ind. Laksfors, Grane 21/1(PSH, POS).

Hørt og sett flere steder i Rana og Hemnes. Hekking ikke registrert(NRL/RZF).

Fra 1998: 1 ind. på Halså, Meløy om vinteren(Harald Wolden).

Dvergspett *Dendrocopos minor*

6 obs. av enkeltind. i Rognanområdet, Saltdal i perioden 8/4-19/5(JÅA).

2 ind. ringmerket Rønvikjordene(SGR).

Tretåspett *Picoides tridactylus*

1 ind. Stormoen, Neverlidalen, Hemnes 22/9(PSH, LHA, Marit Dyhaug).

1 M Kalvik, Tysfjord 23/10(JST). Skal være regulær i området/Frank A. Jensen).

Sandsvale *Riparia riparia*

Hekking: 48 reirhull i sanduttak Breimo, Alstahaug 12/8(PSH).

Trepiplerke *Anthus trivialis*

1 ind. på Lovund, Lurøy 2/9(POS). Arten later ikke til å ha vært registrert på Lovund tidligere.

Gulerle *Motacilla flava*

1 ind. i Grunnfjorden, Øksnes 18/5*(JMA,BHR). Fuglen viste karakterene til den underarten *flava* – sørlig gulerle. Dette er en av svært få observasjoner av denne underarten i Nordland.

Hekking: 1 par v/Småvatnan naturreservat, Meløy 21/5(ØBJ, JBJ).

Sidensvans *Bombycilla garrulus*

Sommerobservasjon: Min. 5 ind.(2K+ F) Lovund, Lurøy 28/7(TJE, Monica Lundberg).

Gjerdsmett *Troglodytes troglodytes*

Vinterobservasjoner: 1 på Nord-Herøy 9/12 og 1 ind. på Nesna 10/12(AIO, COL).

1 ind. Sauøya, Henningsvær, Vågan 6/2(JST).

1 ind. i hele desember på Tjøtta, Alstahaug(PSH).

Rødstrupe *Erithacus rubecula*

Vinterobservasjon: 1 ind. på Ytteren, Rana 3/12(AEN).

Blåstjert *Tarsiger cyanurus*

1 ind.(1K, kjønn ukjent) ble ringmerket på Rønvikjordene, Bodø
15/9**(D)(SRG)(THE,HDY, Torbjørn Pedersen). Ny art for Nordland og det 6. funnet i Norge.

Buskskvett *Saxicola rubetra*

1 ind. på Lovund, Lurøy 2/9(POS). Arten er registrert på Lovund kun 2 ganger tidligere.

Rødvingetrost *Turdus iliacus*

Vinterobservasjoner: 1 ind. Herøy og 1 ind. Solfjellsjøen, Dønna begge 8/12, samt 3 ind. Lovund 14/12(AIO, COL).

1 ind. Valla, Vega 10/12(JAN).

15 ind. på Bodø-halvøya i jula(THE, VIA).

Trekk av grå-/rødvingetrost på Tjøtta, Alstahaug: Min. 20.000 ind. trakk mot sørvest i løpet av 45 min. 17/9(PSH).

Gresshoppesanger *Locustella naevia*

1 syngende M på Valla, Hemnes 21/6+2/7*(EMU m.fl.).

1 syngende M i Jørnvika, Hamarøy 23+24/7*(D)(Paal-Arne Jørgenvik, John Jørgenvik).

Funn nr. 3 + 4 i Nordland.

Myrsanger *Acrocephalus palustris*

1 ind.(syngende) på Spildra, Meløy 19/6*(MFA).

Møller *Sylvia curruca*

1 ind. på Forøy, Meløy 28/5-12/6*(D)(ØBI, Thor Fagertun).

1 ind. på Helland, Lille Molla, Vågan 21/9*(FSO).

Tornsanger *Sylvia communis*

Hekking: Flere par langs Bødølva. 8 ind. ringmerket Rønvikjordene, Bodø(SRG).

Andre observasjoner: 1 ind. sang på Ytteren, Rana 23+26/5(AEN).

1 M Myken, Rødøy, 29/5(TJE, THR).

1 syngende M på Sandberg, Vestvågøy.13/7(JSI).

1 ind.(1K) ringmerket på Toftan , Vestvågøy. 16/8(HVÅ). 2.+ 3. Obs. på Vestvågøy.

1 ind. Helland, Lille Molla, Vågan 15/9(FSO).

Munk *Sylvia atricapilla*

Hekking:1 par med min 4-5 pullus på Nesna 7/8(AIO, COL).

Vinterobservasjoner:Min 2 M ved Solfjellsjøen, Dønna 8/12(AIO, COL).

1 M i Dalen, Laukvik, Vågan 12/12(FSO).

1 M Parkveien, Tjøtta, Alstahaug 19/12(PSH).

1 M på Bliksvær, Bodø 20/12(MEG).

Lappsanger *Phylloscopus borealis*

Fra 1999: 1 ind. Glomdal, Rana 11/6**(ARA). 5. obs. i Nordland.

Gulbrynsanger *Phylloscopus inornatus*

1 ind. ved krigsminnesmerket, Tjøtta, Alstahaug 14/10*(PSH, LHA).
Funn nr 26 i Nordland.

Blekbrynsanger *Phylloscopus humei*

1 ind. på Spildre, Meløy 29/10 og 1/11**(D)(MFA). Ble ringmerket siste gang.
Godkjent av NSKF som samme individ. Dette er ny art for Nordland.

Bøksanger *Phylloscopus sibilatrix*

1 M Bjæringdalen, Meløy 28-31/5(SBI).

Fuglekonge *Regulus regulus*

Vinterobservasjon: 2 ind. Bakken, Saltdal(JÅA).

Svarthvit fluesnapper *Ficedula hypoleuca*

Tidlig vårobservasjon: 1 M Dalen, Laukvik 30/4(FSO).

Stjertmeis *Aegithalos caudatus*

4 ind. Bakken, Saltdal 23/1(JÅA).

Invasjon på høstparten. Sett "over alt": Hemnes: 12 ind. v/Røssåga nær Norge
30/9(KAM).

Vega: 9 ind. 17/10(JAN).

Rana: Ca 10 ind. i Utskarpen 21/10(SLU).

Vestvågøy: ca 30 ind. 13/10 og 5 ind. 26/10. hhv(BKL og HVÅ).

Lurøy/Rødøy: Småflokker i okt.(TJE).

Vågan: Ca 50 ind. (29 ringmerket) i Laukvik 3/10(FSO). Små flokker ble sett i samme område til ca 20/10. Opptil 15 ind. i flokker på Store Molla 10-17/10(FSO), 6-7 ind. på Kalle 14/10 (Bjørn Andersen), 1 ind Sauøya, Henningsvær 18/10(JST) og 7 ind. Hoverdal, Lille Molla, 24/10(FSO).

Saltdal: 2-10 ind. i perioden 8/10-2/12(JÅA).

Alstahaug: 9 ind. Valen, Tjøtta 22/10(PSH, LHA) og 4 ind. Parkveien, Tjøtta 10/11(PSH).

Tysfjord/Hamarøy: Mange flokker i oktober-november. Største flokk, min. 40 ind., 23/10 mellom Ulsvåg og Storjord, Tysfjord(JST).

Bodø: På det meste 70 ind. Noen ringmerket(SGR).

Toppmeis *Parus cristatus*

1 ind. Osøyra, Saltdal 23/11(JÅA).

Svartmeis *Parus ater*

Hekking i fuglekasser: Nestby, Saltdal(JÅA).

Blåmeis *Parus caeruleus*

Hekking: Mange i kasser i Saltdal(JÅA).

Andre observasjoner: 1 ind. i Svolvær, Vågan i slutten av januar(Ingrid Arctander(rett stavet??))

Ca 5 ind. på Skutvik, Hamarøy 4/3(HHO, BKL, HVÅ).

Trekryper *Certhia familiaris*

1 ind. Parkveien, Tjøtta, Alstahaug 14/10-8/11(PSH).

Varsler *Lanius excubitor*

1 ind. i Borgvåg, Vestvågøy 11/1(HVÅ).

Lavskrike *Perisoreus infaustus*

1 ind. Glomådeltaet, Rana 8+11/10(ARA).

1 ind. Høliaunet, Hommelstø, Brønnøy 21/6(PSH).

Nøttekråke *Nucifraga caryocatactes*

Fra 1999: 1 ind. Fagerjord, Grønfielldal, Rana 15-20/8*(D)(Bodil S. Fagerjord).

1 ind. i Vatnadalen, Rana 16/9-1999*(EDA).

Begge fuglene viste karakterene til underarten *macrorhynchos* sibirnøttekråke (NB: den 1. obs. var også med i LRSK-rapporten for 1999, men da ikke underartsbestemt).

Kaie *Corvus monedula*

1 ind. Bjæranen, Meløy 8/5(OBI, ABI).

1 ind. Tjøtta, Alstahaug 22/5(PSH).

1 ind. Fylkestinget, Bodø hele sommeren(MEG).

Kornkråke *Corvus frugilegus*

1 ind. Kjeldal 7/5(Willy Kildal) og 1 ind. Åmnes 29/10(Ola Loe). Begge Meløy.

1 ind. kornåkeren v/Svarthaugen, Tjøtta, Alstahaug 3-4/4(PSH).

Rosenstær *Sturnus roseus*

1 voksen M i sommerdrakt på Stø, Øksnes 5/8**(D)(Rüdiger Kasche). 11. obs. i Nordland.

Gråspurv x Pifink (Hybrid) *Passer domesticus x Passer montanus*

Fra 1996: 1 ind. Selver, Trena 20/6**(Torborg Berge). 5(?) funnet av denne hybridene i Nordland.

Bokfink *Fringilla coelebs*

Vinterobservasjoner: Opp til 3 ind.(M) på Nesna 1 halvdel av desember(AIO, COL).

1 ind. på Gravdal, Vestvågøy ut året(HHO).

1 F i Parkveien, Tjøtta, Alstahaug 31/12(PSH).

Bjørkefink *Fringilla montifringilla*

Vinterobservasjoner: 1 ind.(2K+,M) på Herøy 9/12(AIO, COL).

1 ind. Vallsjø, Vega 31/12(JAN).

1 ind. i Parkveien , Tjøtta, Alstahaug 31/12(PSH).

Grønnsisik *Carduelis spinus*

Vinterobservasjoner: 1 ind. Parkveien , Tjøtta, Alstahaug 25-27/1(PSH).

5 ind. 8/1, 1 ind 15/1 og 40 ind. 10/12 Høyjarfallmoen, Saltdal(JÅA).

1-2 ind.(begge kjønn) sett på Gravdal, Vestvågøy flere ganger i jan. og feb.(HHO).

Tornirisk *Carduelis cannabina*

5 ind.(1 M + 4 F/imm.) på Sørøya, Vandved, Dønna 26/9*(PSH).

Funn nr. 6 i Nordland etter 1955. (Hekking ble påvist noen ganger i perioden 1945-1955.).

Brunsisik *Carduelis cabaret*

1 ind.(2K+) ble ringmeket på Toftan, Vestvågøy 5/9*(D)(HVÅ). Første obs. av denne "nye" arten på Vestvågøy.

10 ind. Ble ringmerket av SRG(1 i Spildra, Meløy og 9 på Rønvikjordene, Bodø).

Båndkorsnebb *Loxia leucoptera*

1 ind. Steirolia, Sortland 7/5*(BHR).

4 ind. Ytteren, Rana 13/11*(Leif Alstadhaug).

Grankorsnebb *Loxia curvirostra*

Fortsatt "store mengder" i Vesterålen de første månedene av året etter invasjonen som startet i 1999. 12/5 tagg en juv og ble matet av ei ho i Steirolia, Sortland(BHR).

Konglebit *Pinicola enucleator*

Invasjonsartet opptreden på slutten av året:

Vågan: 7 hanner i Kavelvåg 17/11(Bjørn Andersen).

Nesna: 1-3 ind.(begge kjønn) i perioden 18/11-10/12(AIO, COL).

Rana: 4-6 ind. i okt.(AEN). 1 hunnfarget Ytterskaret 4/11 og 6-8 ind. Alteren 19/11(POS m.fl).

Hemnes: To flokker på hhv 5 og 2 ind. Hemnesberget 10/12(POS, AEN, KAM).

Alstahaug: 3 ind. Søvik 17-19/12(Thomas Holm Carlsen).

Kjernebiter *Coccothraustes coccothraustes*

2 ind. på Skansøyra, Saltdal 23/4*(JÅA).

2 obs. på Vestvågøy: 1 ind. på Hag 13/5*(Vesla, Arnulf og Reidar Sandsund) og 1 ind. på Bøstad ca 15/5*(Valfred Larsen). Arten er ny for Vestvågøy kommune.

1 ind. v/Ramnå, Langvatnet, Rana 20/5*(ARA,GNG).

1 ind. ringmerket Spildra, Meløy 21/5. 2 ind. sett 22/5(1 m/ring)*(MFA).

Lappspurv *Calcarius lapponicus*

Hekking: Som vanlig noen par på Gimsøymyrene, Vågan(HVÅ).

Gulspurv *Emberiza citrinella*

Vinterobservasjoner: Tjøtta, Alstahaug: 20 ind. 22/1 og opptil 42 ind. i desember(PSH).
2 ind. i Laukvik, Vågan i feb./mars(FSO).

Observatørliste til LRSK-2000

ABI-Asle Birkelund
AEN-Arne Engås
AIO-Atle I. Olsen
ARA-Asmund Ravnå
BHR-Bjørn H. Røsshag
BKL-Børge Klevstad
COL-Cecilia Olsen
EBE-Espen Bergersen
EDA-Espen Dahl.
EFU-Einar Furuheim
EMU-Ellen Murbrceck
FSO-Frantz Sortland
GDA-Gaute Dahl
GNG-Gunnar Nils Granlund
HDY-Helge Dypfest
HHO-Helge Emil Holand
HVÅ-Harald Våge
IST-Inge A. Strømnes
JAN-Johan Antonsen
JBJ-Jonas Bjørkli
JGJ-John Gunnar Juliussen
JMA-Jesper Madsen.
JSI-Johan Sirnes
JST-John Stenersen
JÅA-Johan Åge Asphjell
KAM-Kjell A. Meyer
LHA-Lise Hatten
MEG-Martin Eggen
MFA-Magnar Fagerli
NRL-NOF Rana lokallag NVL-
NOF Vestvågøy lokallag

Alaskasnipe, Gimsøya 18/5-2000

Foto: John stenersen

NSS-NOF Sør-Salten lokallag
OBI-Ole Birkelund
POS-Per Ole Syversen
PSH-Paul Shimmings
RZF-Rana Zoologisk Forening
SBI-Sverre Birkelund
SLU-Stig Lundmo
SRG-Salten Ringmerkingsgruppe
THE-Thor Edgar Kristiansen
THR-Thor Harald Ringsby
TJE-Torkild Jensen
VIA-Viggo I. Albertsen
ØBI-Øystein Birkelund

FUGLER I MELØY, fra fjære til fjell.

I mer enn tjue år har Norsk Ornitologisk Forening, Sør-Salten lokallag kartlagt fuglelivet i Meløy. Gjennom prosjekter og mer kontinuerlig kartleggingsarbeid har foreningen samlet kunnskap om enkeltarter og områder av betydning for fuglelivet. Kunnskap som de velvilligest har delt med lokale og regionale myndigheter med behov for slik informasjon til bruk i forvaltningen. Og nettopp foreningens bevisste og iverdige innsats for fuglefaunaen i Meløy er drivkraften bak utgivelsen av Fugler i Meløy”.

Dette er ett utdrag av forordet i boken som er skrevet av Trond Skoglund, Miljøvernleder i Meløy kommune.

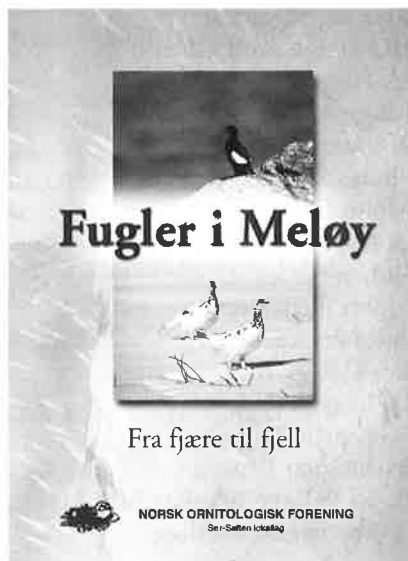
I “Fugler i Meløy” deler Sør-Salten lokallag sine kunnskaper om fuglefaunaen i kommunen med alle naturinteresserte. Det er registrert 210 arter i kommunen, i boka beskrives hvor i kommunen og i hvilke naturtyper disse artene kan påtreffes. Videre om de hekker her, er faste gjester på trekk eller bare tilfeldige innom.

Boka er illustrert med fargebilder, og for de mest interessante fugleartene er den lokale utbredelsen presentert gjennom spesiallagede fargekart. I boka beskrives Meløy-naturen, samt at alle kjente dialektnavn på fugler i kommunen er beskrevet. Ett kapittel i boka

beskriver også utviklingstrekk av fuglefaunaen i Meløy. Boka anbefaler fire gode lokaliteter for fuglekikking; Øra, Glomfjellet, Småvatnan og Bjerangdalen. Lokalitetene har svært forskjellig natur, noe som gir et variert utvalg av fuglearter, og ikke minst, store muligheter for spennende naturopplevelser.

Sør-Salten lokallag anbefaler boken og for kroner 150,- kan du komme naturen og fuglelivet i Meløy nærmere.

Boken kan fåes ved henvendelse til Øystein Birkelund eller Dagfinn Kolberg.

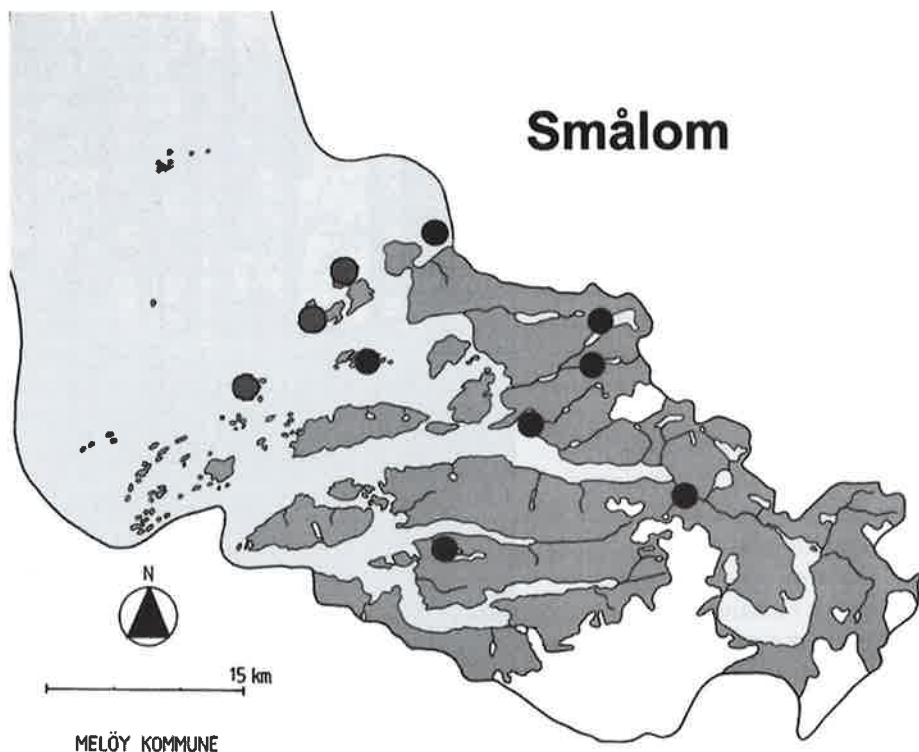
Eksempel fra boka:

Smålom (*Gavia stellata*)

Her i kommunen er den nærmest utelukkende påtruffet ved saltvann. Arten finner vi hekkende i små tjern på Varkgaard og Støttvær. Ser ut til å foretrekke hekking i nærheten av gråmåsekolonier. Hekkebestanden har minket i de senere år, og arten er forsvunnet fra Helløya i Støttvær og finnes bare sporadisk på

Varkgaard. Hekket tidligere også i Gåsvær, men har trolig forlatt denne øygruppen.

Trekkfugl, men er registret overvintrende, blant annet på Sandåvika. Den påtreffes oftest på havet der den henter føden, men det foreligger vårobservasjoner av smålom fra Fykanvannet og et par i kurtise på Lysvatne i juni 2000. På vårvinteren er den et vanlig syn på Fugløyfjorden.

KARTLEGGING AV HØNSEHAUKBESTANDEN I NORDLAND

Vinteren 2001 søkte NOF avd. Nordland om midler til et prosjekt for å kartlegge hønsehaukbestanden i Nordland fylke, etter oppfordring fra Fylkesmannen miljøvern avd. NOF Rana lokallag tok på seg oppgaven å koordinere prosjektet. Våren 2001 ble prosjektet tildelt midler og arbeidet med å ringe til hønsehauk interesserte kontakter rundt om i fylket kom i gang.

Med et areal på 38 327 km² fordelt på 45 kommuner, sier det seg selv at å kartlegge hønsehaukbestanden i Nordland ikke er gjort på kort tid. De som har lett etter hønsehauklokaliteter kan nok være enige med meg når jeg sier at det ofte er et svært tidkrevende arbeid. NOF avd. Nordland håper, at dette prosjektet kan gå over flere år, i alle fall tre.

Hvorfor kartlegge hønsehaukbestanden i Nordland?

Hønsehauken ble etter diskusjoner fredet i 1971. De senere årene har denne flotte rovfuglen gått tilbake i antall i Norge. Etter at bestands-skogbruket ble innført på 1950-tallet, har det skjedd store forandringer i skogene våre. Hvor stor påvirkning dette har hatt på hønsehaukbestanden i Nordland er usikkert. Vi ønsker med dette prosjektet å kartlegge bestanden i fylket, slik at forvaltningen kan ta hensyn til arten i årene fremover.

Målsetningene med prosjektet er å kartlegge flest mulig hekkeplasser for hønsehauk. Dvs. gamle utgatte, nåværende og nye reirplasser. Et av målene bør også være å lage et bestandsestimat for fylket. Videre må målsetningen være å få bevart hekkelokalitetene for fremtiden.

*Hønsehaukreir fra Salten i furuskog.
Foto: Jim T. Kristensen*

Her er resultatet for 2001:

Kommune	Antall hekkinger	Antall unger på reirene	Kommune	Antall hekkinger	Antall unger på reirene
Alstahaug	0	0	Narvik	0	0
Andøy	0	0	Nesna	0	0
Ballangen	2	U-U	Rana	4	3-M-1-min. 2
Beiarn	4	4-2-3-1	Rødøy	0	0
Bindal	0	0	Røst	0	0
Bodø	0	0	Saltdal	4	3-3-U-U
Brønnøy	1	mu U	Skjerstad	0	0
Bø	0	0	Sortland	4	M-3-3-2
Dønna	0	0	Steigen	4	U-U-U-U
Evenes	0	0	Sømna	0	0
Fauske	1	3	Sørfold	1	2
Flakstad	0	0	Tjeldsund	0	0
Gildeskål	0	0	Træna	0	0
Grane	1	min. 2	Tysfjord	1	U
Hadsel	2	4-3	Vefsn	0	0
Hamarøy	1 + 1 mu	min. 2-U	Vega	0	0
Hattfjelldal	3	3-3-U	Vestvågøy	0	0
Hemnes	1	3	Vevelstad	0	0
Herøy	0	0	Værøy	0	0
Leirfjord	0	0	Vågan	0	0
Lurøy	0	0	Øksnes	0	0
Lødingen	0	0			
Meløy	2 + 1 mu	U-U-U	<i>Sum</i>	35	min. 55
Moskenes	0	0		+ 3 mu	+ 15 U

Tabellen viser antall kjente hekkende hønehaukpar i Nordland 2001, fordelt på kommunene.

Tegnforklaring:

Mu = hekking ikke påvist, men er sannsynlig.

Antall unger hvert par fikk frem er også med der det er kjent.

Tegnforklaring: 1=1, 2=2 osv. M= mislykket hekking. U= usikkert

hekkeresultat. Min. = minimum.

I 2001 er vi i alle fall kommet i gang. Det er etablert et nett med kontakter i fylket med personer som leter etter hønehauk i "sine" kommuner. Etter endt feltsesong er det registrert minimum 35 hekkende hønehaukpar i fylket, samtidig ble det registrert en god del lokaliteter som ikke var i bruk. Men Nordland fylke er fortsatt noe mangelfullt kartlagt. Flere kommuner som trolig huser hønehauk par er fortsatt ikke undersøkt, samtidig er det flere kommuner som trolig har flere hekkende par enn det vi vet om. Vi er fortsatt for få personer som er ute og leter, så i 2002 håper vi at flere har anledning til å være med.

Er du interessert i å delta i prosjektet eller vet du av hønehauklokaliteter, er vi svært interessert i opplysningene. Bare ta kontakt.

Prosjekt koordinator

Jim Tovås Kristensen
Steinbekkhaugveien 58
8610 Grubhei
Tlf. 75 13 01 89 - 93 42 33 18

Kristian Sivertsen
Jernbanegata 18
Postboks 1230
8602 Mo i Rana
Tlf. 75 16 77 92 - 98 84 23 29

Ung hønehauk. Foto: John Stenersen

NATTOPPHOLD FOR TJELD I INDRE BUKSNESFJORDEN

av Helge Holand

29. mars 1993 registrerte jeg 89 tjeld på en holme, Flatholmen, i Buksnesfjorden (Vestvågøy). Tjelden satt på ei kvit sandstrand, og jeg så dem fordi stranda vendte mot Leknes havn. Avstand på ca 500 m. Tjelden satt tett sammen. Det var jo relativt mange fugler på et sted, men jeg funderte ikke særlig mer over dette da.

Senere har jeg imidlertid observert stedet, og funnet ut at det var mer enn en tilfeldig ansamling av fugler. Tjelden kommer jo nordover ca 10. mars. Men det er jo forparten av trekket og det blir flere etter hvert. På dette tidspunktet er som oftest jordene fremdeles dekket med snø, og tjelden må da livnære seg i fjæra. Lange grunne fjærer blir viktige.

Vi har noen slike utenfor Leknes, i ytre Haldsvågen og Indre Buksnesfjord samt i en annen fjordtarm til Buksnesfjorden; Fyglefjæra. Begge disse områdene er delvis næringsrike p.g.a. kloakkutslipp i ytre Haldsvågen og vel også fremdeles noe utslipp fra slakteriet til Horn på Fygle (Fyglefjæra). Dette gir rom for vekst av blåskjell og også andre typer skjell.

Flatholmen ligger utenfor fjæreamrådene, slik at den er omringet av sjø hele tiden. Se kartutsnitt av området. Flatholmen er en liten holme, langstrakt på ca 50. m, med ei kvit sandstrand som utgjør ca ? av holmen.

I 1994 fulgte jeg opp og gjorde følgende observasjoner:

4.4.94 kl 2045: 255 tjelder på Flatholmen i Buksnesfjorden

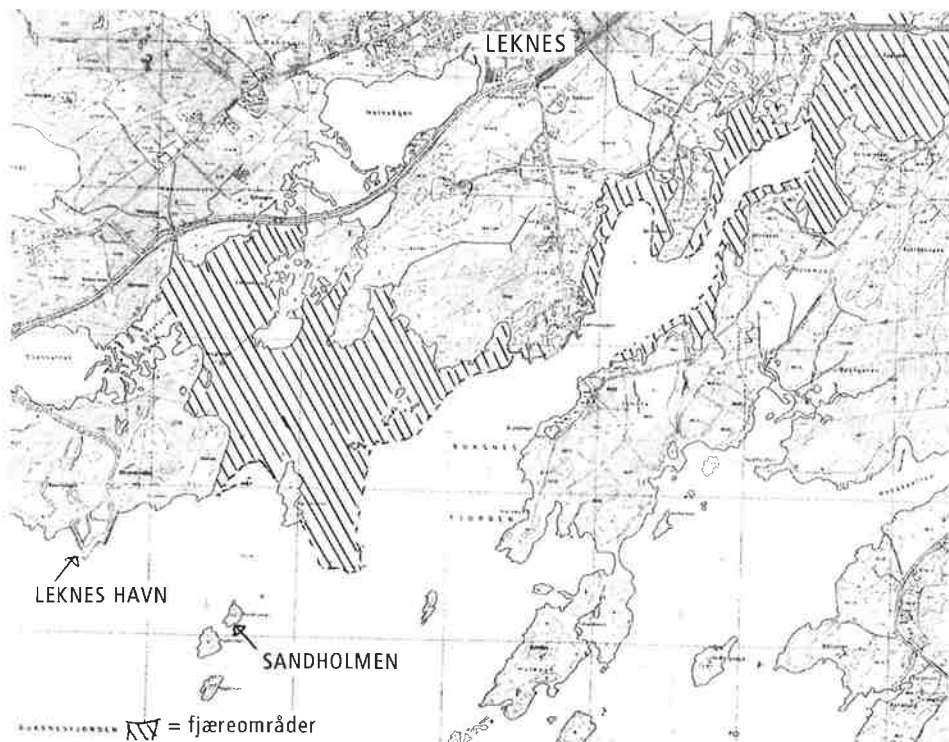
5.4.94 kl 2045 253 tjelder.

8.4.94 kl 2115, 300 tjelder(så mørkt at det nesten var umulig å telle).

9.4. kl 2100, 261 tjelder

12.4. kl 2040 10 stk, kl 2110 157 stk. Gradvis økning i antall hele tiden. 1-3 tjelder i slak bue inn mot holmen. Fylles opp mest fra den ene enden av sandstranda.

Jeg hadde fått en anelse om at tjelden overnattet her, og at den ikke holdt til her om dagen. 12.4 observert jeg over litt lengre tid, og registrerte hvordan tjeld etter tjeld kom flygende inn og plasserte seg tett opp til hverandre i samlet flokk. Svært ofte landet de nyankomne på stranda fra sør. Flokken flyttet seg tettere sammen og ga dermed også plass til de nyankomne.

I 1995 har jeg kun tre observasjoner, alle fra mars måned:

16.03.95 kl 1800, 51 tjeld
 17.03.95 kl 1800, 28 tjeld
 31.03.95 133 tjeld

Antallet, som er færre sammenlignet med 1994 hvor observasjonene skjedde i april, beskriver at en fremdeles er i mars og at trekket kommer gradvis og ikke samlet.

Følgende observasjon fra 1. april 1996 er notert og beskriver litt av adferden til tjelden: Kl 2045, måneskinn, neste fullmåne, klart, begynt å skjømmes. Registrerer utvikling og antall tjeld på Flatholmen. Vanligvis noen små framrykninger i flokken mot nord-øst, slik at det blir plass til de sist ankomne. I dag tar halve flokken til vingene, tar seg en kort sveip utover vannet og så tilbake på plass. Ingen nye ser ut til å komme inn i perioden kl 2045 – 2100. Kl 2100 er det ganske mørkt og vanskelig å observere mer.

Mine observasjoner er gjort i mars og april, hvor det blir gradvis lysere. Det er helt tydelig at det er lyset/ mørket som styrer tjelden. Det er i perioden like før mørket at de beveger seg mot sitt nattopphold. 2.4.96, altså dagen etter ovennevnte observasjon er været dårlig, med snø-eling, og dette medfører at det er mørkt tidligere enn dagen før. Jeg startet observasjon kl 2030, og registrerte (212 tjelder) ingen nye etter kl 2030. Samme året, 25. april 1996 gjorde jeg følgende observasjon og talte hvert 5. minutt:

Kl 2105, begynt å skjømmes, overskyet, lett regn/ sludd, 3 tjeld og 9 måser.

Kl 2110, 12 tjeld, 8 fiskemåser.

Kl 2115, 14 tjeld, 3 måser

Kl 2120, 11 tjeld, 2 måser

Kl 2125, 13 tjeld, 2 måser.

Kl 2130, 15 tjeld, 2 måser (måsene vanskelig å se p.g.a. mørket).

Kl 2135, 17 tjeld, 3 måser

Kl 2140, 20 tjeld, 3 måser

Kl 2145, 21 tjeld, 0 måser

Kl 2150, 24 tjeld

Kl 2155, 41 tjeld

Kl 2200, 41 tjeld

Denne observasjonen viser færre tjeld enn tidligere observasjoner samme mnd. Antallet øker likevel i skumringstimen. Men det lave totalantallet forteller en annen ting. Nå er tjelden begynt å bevege seg mot sine hekkesteder. Etter hvert blir det snøfritt og mulighet til å finne mat inne på jordene og i nærheten av de årlige hekkestedene. Da avsluttes vanen med felles nattopphold. Da må en klare seg så godt en kan sammen med sin make og legge grunnlaget for kommende hekking.

Flatholmen ble igjen sjekket 10.04. 2001 hvor det var 310 tjeld på holmen, 17.4. 01 (klart vær, kl 2200) var det 250 tjeld der. Og slik fortsetter det nok. Flatholmen blir nok fortsatt nattløsji for over 300 tjeld i litt over en mnd., før hekkinga tar til.

Forfattersens adresse:

Helge Holand, Trollstien 6, 8372 GRAVDAL, hemilho@frisurf.no

UVANLIGE FORPLANTNINGSFORHOLD HOS SVARTKVIT FLUESNAPPER OG KJØTTMEIS

av Sverre Birkelund

Svartkvit fluesnapper *Ficedula hypoleuca*

En fuglekasse ved Bjærafjord i Meløy kommune i Nordland inneholdt våren 1997 8 egg og fire dager senere hele 11 egg. Den 2. juli inneholdt reiret 11 jevnstore, 2-3 dager gamle unger. Den 9. juli ble alle de 11 ungene, som fortsatt var jevnstore, ringmerket. Kullet forlot kassa 16. juli. Jeg hadde i dette tilfellet intet belegg for at det var mer enn 1 hann og 1 hunn til stede ved reiret.

I en fuglekasse ca 1 km unna ble det året etter lagt 13 fluesnapper-egg. Den rugende hunnen ble ringmerket for å få stadfestet om den var alene om rugingen. Ved undersøkelse 2 dager senere fløy en u-merket hunn av reiret. Ni dager senere var matingen i full gang, og begge hunnene deltok i arbeidet under den to timer lange observasjonstiden. Samtidig ble bare en hann sett fly til og fra kassa, som inneholdt 11 jevnstore (?) unger og 2 uklekkete egg. Kort etter forlot alle de 11 ungene reiret.

I det siste tilfellet hadde de to hunnene åpenbart lagt hvert sitt kull i reiret, og det må ha skjedd i samme

tidsrom ettersom ungene var jevnstore. Dessverre foreligger det ingen opplysninger om hvordan hunnene delte rugingen mellom seg. Også i det første tilfellet er det mest sannsynlig at 2 hunner var ansvarlige for det store kullet.

I 1998 inneholdt en rugekasse 7 unger av høyst forskjellig alder. Mens en unge var nyklekt, var fire 3-4 dager gamle og de to siste 6-7 dager gamle. Forklaringen er trolig at 2-3 hunner har lagt egg i samme reir til forskjellige tidspunkter. Alle ungene oppnådde flygedyktig alder og forlot kassa.

At svartkvit fluesnapper kan jage kjøttmeis (*Parus major*) fra ferdigbygde reir er velkjent. I slike tilfeller pleier fluesnapperen bygge nytt reir oppå meisereiret. Men våren 1998 skjedde følgende i en av mine kasser hvor kjøttmeisa allerede hadde lagt 3 egg: På dette stadium gjorde en fluesnapper krav på kassa, noe som førte til et svare spektakkel innen kjøttmeisene fortrakk. Ved en kasse-sjekk inneholdt reiret 1 fluesnapper-egg i tillegg til de tre kjøttmeiseggene. Fluesnapperen la ytterligere fire egg i meisereiret uten forsøk på å bygge reir selv. Den 11. juli ringmerket jeg 5 fluesnapperunger og 3

kjøttmeisunger. Noen dager senere hadde alle fløyet ut.

I en "standard" meisekasse med innvendige mål 15 x 12 cm og høyde 26 cm ble det 25. juni 1999 funnet to reir av svartkvit fluesnapper. De lå diagonalt i kassa, dvs. henholdsvis i bakre og fremre hjørne. Det bakre reiret inneholdt 8 egg, det framre 4 egg. Ved kontroll 1. juli var alle 8 egg i det indre reir klekt og matingen av de ca 2-3 dager gamle ungene i gang. Samtidig ruget en hunn fast i det ytre reiret og ble ikke skremt av. Seks dager seinere var de 4 eggene i ytre reir også klekt, trolig dagen etter siste besøk. De voksne fuglene var umerket, og det var derfor vanskelig å fastslå hvor mange som deltok i matingen, men det lot til å være 1 hann og 2 hunner. Høyst sannsynlig var det altså en polygam hann med to hunner. Alle ungene kom velberget på vingene, de første 8 fire

dager før de 4 siste. Det kan tilføyes at det tidligere på våren (9. juni) ble funnet en død fluesnapperhunn med 5 fluesnapper-egg i samme kasse. Fuglen sammen med reiret ble da fjernet.

Kjøttmeis *Parus major*

To av mine fuglekasser henger på stabbursveggen med ca 2 meters mellomrom og har vært bebodd av stær (*Sturnus vulgaris*) i en årrekke. I 1997 hadde stærparene fått ungene på vingene da to kjøttmeispar inn tok kassene. Dette skjedde så sent som 10. juli, så en må anta at kjøttmeisene hadde unnagjort første kull. Antall egg i de to kassene var henholdsvis bare 3 og 6, noe som også tilsa at det dreide seg om 2. kull. Alle eggene ble klekt. I kasse med 6 unger var det langt hyppigere mating enn i den med 3 unger. Faktisk ble det matet opptil sju ganger i kassa med 6 unger samtidig med bare en gang i den andre kassa. Foreldrene var ikke merket, og det var derfor vanskelig å holde rede på hvem som matet hvem. Men i ett tilfelle er jeg sikker på at tre forskjellige kjøttmeis der matet i kassa med 6 unger. Det er grunn til å tro at dette skjedde ganske ofte. Mine bekymringer for at det minste ungekullet skulle sulte i hjel ble likevel gjort til skamme, men de 6 ungene forlot kassa fire dager før de 3 andre.

Svartkvit fluesnapper hann.
Foto: John Stenersen

SNØUGLER I NORDLAND 2000

av John Stenersen

Å møte snøugla er en drøm for mange fuglefolk - den hvite, vakre og mytiske fuglen er en sjeldenhet i hele sitt utbredelsesområde. Men i fjor var det flere som fikk muligheten, da usedvanlig mange snøugler dukket opp i Nordland.

De første signalene om et toppår kom fra Finnland allerede tidlig på høsten 1999, da snøugle ble rapportert fra en rekke steder. Ikke lenge etterpå dukket de første fuglene opp i Sverige.

Snøugla er med sin imponerende størrelse og vakre hvite drakt en fugl som blir lagt merke til. Derfor ble stadig nye funn av snøugle

innrapportert fra hele Skandinavia utover vinteren, og på internett kunne man følge utviklingen nærmest fra dag til dag.

Fram til slutten av april 2000 ble et titalls individer observert i Norge, over 30 i Danmark og minst 55 i Sverige. Mange av dem var stasjonære på samme plass gjennom hele vinteren, men utover våren trakk de vekk.

Et flertall av snøuglene i Skandinavia kunne på grunnlag av fjædrakten bestemmes til årsunger – altså fugler født sommeren 1999. Sannsynligvis er alle fra dette årskullet, og et resultat av rekordåret

Snøuglene på Røst ble stadig angrepet av fiskemåker. Foto: John Stenersen

for snøugle lenger øst. Det er kollapsen i lemenbestanden som følger etter et toppår som utløser massevandringen; ungfuglene forlater hekkeområdene for å finne alternativer i matveien.

På forsommeren kom det inn nye meldinger, men nå lenger nordfra. Fra Trøndelag og Møre og Romsdal ble det rapportert om enkeltindivider, og i Finnmark ble det sett en rekke snøugler.

Også i Nordland tikket meldingene inn - først fra Røst. Da jeg besøkte øyene i midten av juni, tok det ikke lang tid før jeg sto ansikt til ansikt med den hvite fjærnbamsen! Dagen etter la jeg turen langs strendene på vestsiden av Røstlandet, og forsto fort at her var det mer enn en ugle. I løpet av noen morgentimer hadde jeg fire individer rundt meg!

Røstlandet er en helt flat øy, og langs store deler av kystlinjen er terrenget steinete, treløst og goldt - en landskapstype som passer snøugla godt. At det finnes rotter på Røst er heller ingen ulempe - i kombinasjon med unger av forskjellige sjøfugler utgjør de en fullverdig meny for snøugla. Jeg så stadig snøuglene på jakt i steinørkenen. Ved et par anledninger hadde de fanget velvoksne rotter, andre ganger spiste de på mindre gjenkjennelige bytte.

Snøuglene måtte imidlertid finne seg i en mindre gjestfri mottakelse fra den lokale sjøfuglbestanden. I dette landskapet er det ikke lett å finne seg en sitteplass som ikke ligger for nærme reir av terner, måker eller tyvjo, og snøuglene var stadig utsatt for luftangrep. Særlig fiskemåkene var helt utrettelige i sitt arbeid med å forsøke å jage de hvite kjempene vekk. Snøuglene på sin side hadde lært seg å søke ly når de ikke jaktet. Mange ganger så jeg dem sitte helt innunder steingjerder eller mellom store stykker rekved for å komme unna sine plageånder.

Snøuglene på Røst søkte gjerne ly fra hissige fiskemåker bak drivved eller steingjerder.

Foto: John Stenersen

De kunne være umulig å oppdage, men ble avslørt av fiskemåkene som ustanselig stupte ned mot det samme punktet.

Utover sommeren var det mange som fikk oppleve snøuglene på Røst, og det var tydelig at de forskjellige individene holdt seg helt stasjonært i sine små "territorier". Da Martin Eggen besøkte Røst rundt St.Hans, rapporterte han minst 9-10 individer på øygruppa!

Etterhvert kom det også rapporter fra andre deler av Nordland. 7.juli var Frank A. Jenssen og Gisle Malnes Jenssen på fottur i Trolltindan i Hadsel. Til sin forbauselse oppdaget de ikke mindre enn 3 snøugler som rastet på toppen av Store Trolltind. Da jeg gikk samme turen med Frank noen dager seinere, var uglene forduftet, men det lå flere snøuglefjær ved varden på toppen.

Også fra Store Geitgalji ved Austnesfjorden i Vågan foreligger en observasjon, og noe lenger nord, rundt Øksfjorden i Lødingen, ble hele 5 indibvider sett på forsommeren.

12.juli fotograferte Helga Diedrichsen en flott snøuglehann på Holsøya i Vestvågøy. Samtidig ble det rapportert 1 hunn fra Sleneset i Lurøy, 1 individ fra Blåstfjellet i Rødøy, og 3 individer fra Sandvatnene i Gildeskål. Og fra Rana og Hemnes foreligger 8 observasjoner av snøugle fra juli og utover.

Mange av fuglene fra sommeren 2000 så ut til å holde seg stasjonært i et lite område over lengre tid. Det tyder på at de har hatt bra mattilgang, og gode forutsetninger for å klare seg. Hvor det blir av alle fuglene etter et slikt invasjonsår, vet vi lite om. Men etter sommeren 2001 vil vi kanskje få en indikasjon på om noen av disse fuglene har forsøkt å hekke på norsk jord.

Snøugle hann på Holsøya, Vestvågøy

*Foto:
Helga Diedrichsen*

IOLAIR NA MARA (HAVØRNA)

Av Harald Misund

På et høydedrag på øya Birsay, av lokalbefolkninga kalt Knowe of Burrian, sto en værslikt stein, med et enda godt synlig omriss av ei havørn. Kunstneren hadde fått fram havørnas fjærløse tarser, den markerte hodeprofilen, og vingenes elegante linjeføring, har han avsluttet på en spesiell måte inn til kroppen, se fig 1.

Steinen befinner seg i dag i Stromness hus i Kirkwall, hovedstaden på Orknøyene. Fra nord i Skottland helt til Shetland bodde for vel 2000 år siden et lite kjent folkeslag som kaltes piktere, derav navnet pikto-grafi (bildeskrift). Pikterne har etterlatt seg en rekke arbeider flere steder i Skottland av andre fugler og dyr, som eks. havørn som spiser laks (fettfinnen er godt synlig), villsvin, hjortedyr og ulv. I det skotske nasjonalmuseum i Edinburgh, finnes flere slike steiner som det er vel verd å ta i nærmere øyesyn.

I de seinere år er det i utgravinger funnet havørnbein i menneskegraver, så det er ikke usannsynlig at havørna i eldre tid hadde en høy status.

Går vi noen hundre år mot vår tid, mens piktere, keltere og folk av norrøn herkomst bodde i samme området, mens kristendommen var

under rask utbredelse, dukker havørna opp igjen i et bibelomslag fra det 8. århundre, fig 2. Ørnene har flere likhetstrekk, den sistnevnte er kanskje noe mer krigersk å se på, men ikke så stilrein som den førstnevnte, men med samme avslutning av vingen inn til kroppen. Manuskriptet der denne ørna forefinnes, er i dag på Corpus Christi College, Cambridge.

Så går det nye sekel, havørna bebor både Skottland og øyene opp til Hjattland (Shetland), det er mange kilder som angir hekkesteder. På Shetland ble rundt 1912 ei albino havørn fotografert av H.B. Machpeherson, det eneste fotografi som er kjent fra Storbritannia på den tid, i 1918 ble denne ørna skutt, selv om den hadde vært kjent og vernet av lokalbefolkninga i nærmere tretti år.

Lengre sør på Hebridene, på øya Skye, var det siste hekkeparet borte i 1916, og ørnene som kelterne kaller Iolairean Sùil na Grèine (ørna med de solgule øynene) var borte fra himmelen over Skottland. Flere tiår går, sommeren 2000 kommer det daglig busslaster med skolebarn til Aros Center på Skye, like ved Portree, i andre etasje i det nye kultursenteret sitter elevene stille og arbeider foran en TV-skjerm. Med det nyeste senderutstyret på markedet overføres nærbilder fra

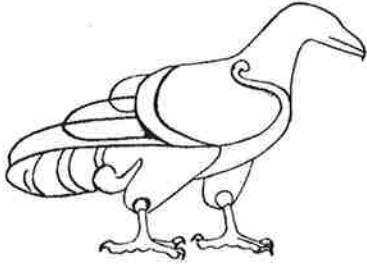

Fig. 1
Havørnsymbol på stein funnet på Birsay, Orknøyene. Denen oppbevares i Stomness Hus, Kirkwall. Piktisk arbeid fra før-kristen tid.

Fig. 2
Havørn på bibelomslag fra det 8. århundre. Flere likhetstegn med havørn fra Orknøyene. Denne finnes i dag på Corpus Christi College, Cambridge (MS 1976).

Fig. 3
Postkort utgitt av RSPB/SNH og The Highland Council i forbindelse med feiringa av 25 års jubileumet for den vellykkede tilbakeføringa av havørn til Skottland, sett med øynene til skotske skolebarn.

et havørnreir noen få km unna, mange tegninger er allerede kommet opp på veggene fra tidligere skoleklassers besøk.

Den gamle reirplassen som er overvåket, var bebodd av havørn i eldre tid, sist ca. 1860, så overtatt av kongeørn helt til havørnparet igjen overtok i 1987. Begge foreldrefuglene har i flere år hatt vellykket hekking, og i alt fått 20 vinger på vingene. Det er det beste resultat av de 21 kjente skotske hekkepar.

Foreldrefuglene er kommet fra Nordland for ca. 20 år siden, sammen med totalt 144 Nordlandshavørner utgjør de "den nye stamme". I år er det gått 25 år siden de første ankom, og 100 skotske havørninger er kommet på vingene siden den første tok til vingene fra reiret på øya Mull i 1985.

En konkurranse blant de mange elevtegningene ga utslag i et postkort, vist på fig.3. En av tegningene viser ei havørn over det skotske flagget (Saint Andrew kors på blå bunn). Vi får være enig med diktet til Mark James Harris (9 år) når han skriver:

*Soaring high above the hills
Elegant hunter quickly kills
Attacks its prey with a hooked bill !*

*Extra powerful wings
And marble like eyes that
Glisten in the sun.
Living wild in the wilderness
Every feather in its place
Scotland loves them, so do I.*

De første havørnene er igjen observert både på Orknøyene og i Shetland, det vil forhåpentligvis ikke ta så mange årene før havørna er tilbake her på sine gamle hekkplasser, og forhåpentligvis gi nye impulser til lovende kunstnere.

Forfatterens adresse:

Harald Misund, Tyttebærveien 18,
8026 BODØ

Kilder:

Henderson, Isabel (1967) *The Picts*, London, Thames & Hudson.

Love, John A. (1983) *The return of the Sea Eagle*, Cambridge University Press, Cambridge.
SNH/RSPB (2000) *Sea eagle project, Newsletter (The 25th Anniversary Year)*.

SNH = Scottish Natural Heritage,
RSPB = The Royal Society for The Protection Of Birds.

PROSJEKT KORTNEBBGÅS

Her følger et utdrag av Ingunn Tombres nyhetsbrev fra kortnebbgåsprosjektet i Vesterålen, et samarbeidsprosjekt mellom Norsk institutt for naturforskning, Danmarks Miljøundersøgelser (Jesper Madsen) og Norsk institutt for by- og regionsforskning (Einar Eythórsson). Tombre arbeider for tiden med et nytt nummer i Ottar om gås i nord, og vi håper å få en omfattende artikkel om kortnebbgås og beiteproblematikken i Nordland i neste nummer av Havørna.

Kortnebbgjessene er nå vel framme i Danmark, men det er foreløpig tidlig å si hvordan årets hekkesesong på Svalbard har vært.

Når det gjelder vårtrekket nordover var dette annerledes i år enn tidligere. Til tross for en tidlig vår og gunstige betingelser for trekk nordover, ankom gjessene usedvanlig sent til Vesterålen. De første gjessene ble registrert 1.mai, og først den 10.mai ble det registrert over 1000 individer på Langøya. Det største antallet var 8700 gjess den 16.mai om kvelden, men neste morgen var allerede 3000 trukket videre. Den første halsmerkede gås ble registrert 8.mai, hvilket er ti dager senere enn tidligere år.

Bortjaging av gjess var organisert i hele Sortland kommune med jageaktiviteter både dag og natt. I perioden for gjessenes hovedtrekk, var

det vakter ute i alle berørte områder. Større gåseflokker ble forfulgt gjentatte ganger slik at gjessene ble "skubbet" opp langs kysten. Dette medførte at oppholdsperioden for de fleste gjessene var ganske kort, for mange individer sannsynligvis mindre enn et døgn. Området ved Vik ble en form for flaskehals (den nordligste rasteplassen på Langøya), der gjessene forble i flere dager, men ble utsatt for bortjaging mange ganger i løpet av døgnet. Oppsporing av flokker nord for Vesterålen ga kun opplysninger om få, små rastende flokker (egne registreringer og opplysninger fra lokale kontakter). Likeså ble det kun sett få gjess på Bjørnøya i den aktuelle perioden (lokale kontakter). Det må derfor antas at gjessene som forlot Vesterålen trakk direkte til Svalbard.

For gjess som ble registrert flere ganger kunne vi følge kondisjonsutviklingen mens de oppholdt seg i Vesterålen. De innsamlede registreringene viser at gjess som gikk i uforstyrrede områder (noen ganske få steder) hadde en rask tilvekst i kondisjonen, mens det stort sett ikke var noen tilvekst hos gjess som oppholdt seg i jageområdene. Generelt var kondisjonen hos gjessene som forlot Vesterålen lav i forhold til tidligere år.

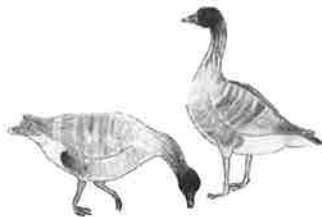
I løpet av høsten er det innsamlet informasjon om hekkesuksess til merkede individer. Vi vil finne ut om jagingen og manglende kondisjonsoppbygging har hatt påviselige effekter på den etterfølgende hekkesuksess.

Det kan trekkes verdifulle erfaringer fra forsøkene på forvaltning av kortnebbgås i Vesterålen. Forarbeidet, i form av forskning, planlegging, involvering av lokale interessenter og engasjement i lokalsamfunnet synes å ha vært mønstergyldig. Det ble også skapt stor forventning om at en løsning som var akseptabel for alle involverte parter var rundt hjørnet. Når det likevel ble umulig å komme til enighet i slutfasen, må det søkes analysert i sammenheng med trekk ved miljøforvaltningen i Norge; fordeling av oppgaver og autoritet mellom fylkeskommunalt og statlig nivå, så vel som i sammenheng med interne autoritetsstrukturer og prioriteringer i miljøforvaltningen generelt.

Spesielt viktig har det vært at man

ikke har benyttet planprosessene til å klargjøre grunnleggende prinsipper og definere begreper. I ettertid har det vist seg at en tilsynelatende enighet mellom partene har bygget på ulike tolkninger av begreper og uklar begrepsbruk i forvaltningsplaner og dokumenter. Resultatet har vært at den tilliten som tilsynelatende var opparbeidet mellom partene i planleggingsprosessen er blitt brutt. Tillitsbruddet ser ut til også å påvirke holdningene til en dialog med miljøvernmyndighetene blant bønder i nabokommunene.

Jagingen av kortnebbgjess i Vesterålen, som nå har vært organisert for tredje vår på rad, holder på å manifestere seg i trekkstrategien i hele bestanden. Gjessene prøver å unngå Vesterålen til fordel for Trondheimsfjorden, noe som viser seg både med den veldig sene ankomsten til området, samt de korte oppholdsperiodene. Konsekvensen er imidlertid, som også er dokumentert i de forutgående år, at gjessene generelt forlater Norge i dårligere kondisjon enn tidligere. Dette kan igjen få negative konsekvenser for fekunditeten i bestanden og for bestandstørrelsen som sådan.

KRÅKE – INGEN DUMMING

Noen av oss så kanskje nylig et fugleprogram på TV hvor ei kråke hadde spesialisert seg på å skaffe seg mat. Denne luringen samlet nøtter, men det er ikke alltid like lett å knekke dem med et kråkenebb. Følgende skjedde: På en kabel over en sterkt trafikkert vei, satte kråka seg med nøtta. Den ble sluppet ned, ikke et tilfeldig sted på veien, men rett over et gangfelt, ved et lyskryss.

Når så bilene kjørte, knuste de nøtta. Kråka ventet til trafikken igjen stoppet for rødt lys. Den trippet så bortover gangfeltet mellom fotgjengerne, og snappet til seg nøttekjerne-restene.

Smart.

Og hva har så dette å gjøre i Havørna. Jo, Vestvågøya har også en tilsvarende smarting. En morgen syklet Johan Sirnes på jobb, passerte Fyglefjæra. Veien er lagt over et grunt havområde/ fjæreparti. Der ser han ei kråke hoppende fram og tilbake på veien, mellom bilene som passerte. Den hadde fanget bauhunder (strandsnegler) og slapp disse på veien. De er jo kraftige, de går ikke i stykker slik som kråkebollene når de slippes. Men på veien kjørte biler som hjalp til. Bauhundene ble knust og maten kunne fortæres. Og kråka fikk seg en delikatesse fra havet.

VINTERATLASSESONGEN

En kort rapport om vinteratlasprosjektet som pågår fremdeles.

I den sentrale oversikten er det nå registrert i 251 kartruter i Nordland, ca 50 % av rutene. Det er talt 195 146 fugler fordelt på 146 arter. Nedenfor er angitt de rutene med flest arter observert i (og ca stedsangivelse):

VQ79 79 arter (Saltenfjorden)	VQ86 76 arter (Saltenfjorden)	VR78 68 arter (Vågan)
VR91 63 arter (Steigen)	VQ 41 61 arter (Meløy)	VP65 58 arter (Ranafjorden)
WR12 58 arter (Steigen)	VR86 54 arter (Vågan)	VR47 54 arter (Vestvågøy)

Det er fortsatt mulig og registrere og også sende inn allerede registrerte observasjoner.

Nærmere opplysninger fra fylkeskoordinator Helge Holand, hvor også observasjoner sendes til.

Helge Holand